

הקדמת ספר הזהר

תרגום

רבי חזקיה פתח, כתוב "כשושנה בין החוחים", מהי שושנה, זוהי כנסת ישראל (משום שיש שושנה ויש שושנה). כמו השושנה שהיא בין הקוצים ויש בה [גוונים] אדום ולבן, אף כנסת ישראל יש בה דין ויש בה רחמים. כמו השושנה יש בה "ג עלים, אף כנסת ישראל יש בה שלש עשרה מדות של רחמים שהן מקיפות אותה מכל צדדיה. כן הוא הענין [בהזכרת] האלקים של כאן, שמעת שהזכיר [בפעם הראשונה שם האלקים] הוציא "ג תיבות [עד שהזכיר בפעם השניה] כדי להקיף את כנסת ישראל ולשמרה.

ספר הזהר

רבי חזקיה² פתח³ כתיב (שיר השירים ב ב) כשושנה⁴ בין החוחים מאי⁵ שושנה דא כנסת ישראל⁶ (בגין דאית שושנה ואית שושנה) מה שושנה דאיה בין החוחים אית בה סומק וחיור אוף כנסת ישראל⁷ אית בה דין ורחמי⁸ מה שושנה אית בה תליסר עלין⁹ אוף כנסת ישראל אית בה תליסר מכילין דרחמי דסחרין לה מכל סטרהא¹⁰ אוף אלהים דהכא¹¹ משעתא דאדכר אפיק תליסר תיבין¹² לסחרא לכנסת ישראל¹³ ולנטרא לה:

מאיר הזהר

השושנה הפנימית אית לה י"ג מכילין דרחמי, והם ו"ק דידיה וו"ק נשיקין רוחא צרוחא נקטא מיניה רחמי ואתהדרת למהוי סומק וחיור, ואיהו נקטא מינה נמי דינא דאיהו סומק ואתהדר למהוי חיור וסומק כשושנה והיינו שפתותיו שושנים תרין והיינו שפתותיו נ"ט והוד איהי אתקשרת בהוד ואיהו אתקשר בגלגל, והשתא קאמר דשושנה סתם היא כנסת ישראל שהיא מלכות בהיותם למעלה בחיק דודה ישראל סבא והיא אז נקראת פ"ה ובהינה זו זכה משה לה וזמ"ש פה אל פה אדבר זו כו' וזמ"ש ר' אבא צפ' ויקרא כלת משה דא כנסת ישראל ונקראת ללע וזו היא שכינתא עלאה הנו' בתקונין ונקראת בינה בחינה זו העליונה כי בעלה עולה בחכמה בסוד ישראל עלה במחשבה והיא צבינה הנקראת פומא ולפיכך נקראת בינה בהיותה בחיק אמה ולז"א חז"ל שמשא זכ' לבינ' כי זכה למלכות בהיותה למעלה צבינה בסוד פה. ובסוד נשיקין ויש שושנה אחרת בהיותה למטה והיא בין החוחים והיא שכינת' תמאה ופי' הפ' הוא כך כשושנה בין החוחים דהיינו שכינת' תמאה כן רעימי דהיינו שכינתא עלאה הנקראת רעי' צבינה בין הצנות והיינו דקאמר מאי שושנה דא כנסת ישראל דהיינו שכינתא עלאה בגין דאית שושנה ואית שושנה דהיינו שכינת' עלאה ושכינתא תמאה וקאמר קרא כשושנה בין החוחים כן רעימי דהיינו שכינתא עלאה שושנה עלאה וקאמר דמה שושנה שהיא בין החוחים דהיינו שכינתא תמאה בין הקליפות אית בה סומק וחיור כי בהכרח יש בה דין אחר שהיא למטה בין הקליפות כן גם כן בכנסת ישראל דהיינו שכינתא עלאה יש בה דין ורחמים ולפי שלמטה יש גוונים לפיכך אמר סומק וחיור אצל למעלה אין גוונים לפיכך אמר דאית שושנה מה שושנה אית בה י"ג עלין כו' פירוש שכינתא תמאה עומדת על י"ג בקר והים עליהם מלמעלה הרי י"ג והם הם י"ג עלין דילה אף כנסת ישראל דהיינו שכינתא עלאה בסוד פה אית בה י"ג מכילין דרחמי שהם י"ג תיקוני דיקנא הסובבים את הפה מכל דדיו וזהו דסחרין לה מכל סטרהא אף אלהים דהכא דהיינו אימא עלאה אפיק י"ג תיבין לסחרא לכנסת ישראל ולנטרא לה (שער מאמרי רשב"י).

יא. פי' אימא (ד"ה). נשא דף קלא ע"ג, וקלא ע"ג, וקמו, שמות קפו ע"א (הערת זוהר). יב. ר"ל מאלהים א' עד אלהים ב' י"ג תיבות - אספקלריא מאירה (נ"א). יג. לאה (ד"ה).

א. נ"א רבי אלעזר וכו"ה צוהרי חמה וצנוסחת ארץ ישראל (הערת זוהר).
ב. הצינור של מעלה (הדרת מלך). ג. רחל (ד"ה). פנחס רלג ע"ב, ופ' משא קפט ע"ב (הערת זוהר). ד. מבז הארזי"ל (שעה"כ פורים) שושנה בגימ' אסתר, וסוד אסתר היא נקודת המלכות דאצילות בסוד לבי ומעטי את עצמך, והיא מסתתרת בראש הצריחה ולכן נקראת אסתר (מ"מ). ד. מאן (דפ"ו). ה. לאה כלת משה מלגלו (ד"ה). ו. רחל (ד"ה). ז. עי' פת"ש נתיב אצ"ע פתח כו ו"ל, נוקצא מסוד תרע"א דגילופי אדני"י שירדת צבריאה שושנה בין החוחים, כמ"ש בהקדמת זוהר, ובה המחילה המורה בראשית וגו' שהיא ראשית לנפרדים, חכמה תמאה, והוא המחלת אורייתא דצריאה. ז. הנה כנסת ישראל ירמו ללע שהיא נקודת י' והיא כלת משה כי כמו שיש דעת מלגלו בסוד משה וישראל ות"ת מלצר בסוד יעקב כן יש כלת משה מלגלו והיא כנסת ישראל ומלכות מלצר בסוד שכינה והיא רחל אשת יעקב ולפיכך אמר דשושנה היא כנסת ישראל נקודה פנימית ויש עוד שושנה חיצונה מלצר והיא בין החוחים כי הקליפות סמוכים לה כנדע וזמ"ש בגין דאית שושנה ואית שושנה ויהיה ביאור הכתוב כשושנה בין החוחים שהיא השושנה התחתונה כן רעימי שהיא השושנה העליונה בין הצנות וקראה רעימי דוגמת אימא עלאה שהיא בינה כי כאמה כן בתה בסוד נקודה זו הפנימית. ובצחינה זו יאמר שמשא זכה לבינה כי זכה להזדווג בצחינה זו הפנימית הנקראת כלת משה (שער מאמרי רשב"י - מכת"י הרב הגדול). לאה (ד"ה). ט. מה שושנה דאיה בין החוחים אית בה סומק וחיור כן השושנה החיצונה נראים בה הגוונים ויזדק בה לומר סומק וחיור ואמנם הפנימית לא ימצאו בה גוונים כי נעלמה מעיני כל חי אמנם יזדק בה דין ורחמים וזמ"ש מה שושנה דאיה בין החוחים שהיא החיצונה אית בה סומק וחיור אף כנסת ישראל שהיא הנקודה הפנימית אית בה דין ורחמים (שער מאמרי רשב"י). ולא גוון (ד"ה). י. הם י"ג שבטים והוא הכוללן וכן בתקוניים סט ע"ב [עט ע"א] ו' עלין עילאין ושהתמאין הרי י"ג והשושנה י"ג הם כמנין אחד (רש"י). י"ב דידיה וי"ב דידיה והכוללים (ד"ה). י. הנה השושנה התחתונה היא עומדת על שנים עשר בקר והים עליהם מלמעלה הרי י"ג והם י"ג עלין דילה ונקראים עלין כי הם צדמות הקליפות לה כי אינם מאצילותה אלא למטה מהאצילות. אף כ"י שהיא

הקדמת ספר הזהר

דף א ע"א²

ספר הזהר

תרגום

ואחר כך הזכיר עוד הפעם [שם אלקים]. ולמה הזכיר פעם נוספת, כדי להוציא חמשה עלים חזקים שמסבבים את השושנה, ואלו החמשה נקראים ישועות, והם חמשה שערים. ועל סוד זה כתוב "כוס ישועות אשא", זה כוס של ברכה. כוס של ברכה צריך להיות על חמש אצבעות ולא יותר, כמו שהשושנה יושבת על חמשה עלים חזקים שהם דוגמת החמש אצבעות.

ולבתר אדכר זמנא אחרא אמאי אדכר זמנא אחרא בגין לאפקא חמש עלין תקיפין דסחרין לשושנה⁷ ואינון חמש אקרין ישועות [ואינון] (ואקרין) חמש תרעין ועל רזא דא כתיב (תהלים קטז יג) כוס ישועות אשא¹ דא כוס של ברכה כוס של ברכה אצטריך למהוי על חמש אצבעין ולא יתיר כגוונא דשושנה דיתבא על חמש עלין תקיפין¹⁰ דוגמא דחמש אצבעין:

והשושנה הזו היא כוס של ברכה. מאלהים השני עד אלהים השלישי ישנן חמש תיבות. מכאן והלאה האור שנברא ונגזז ונכלל בברית ההוא שנכנס בשושנה (זו) והוציא בה זרע, וזה נקרא "עץ עושה פרי אשר זרעו בו". ואותו הזרע נמצא באות הברית ממש. וכמו דמות הברית שנזרע במ"ב זוגים של (של אותה) הזרע ההוא, כך נזרע השם החקוק ומפורש במ"ב אותיות כמעשה בראשית.

וישושנה דא איהו כוס של ברכה¹¹ מאלהים תניינא עד אלהים תליתאה חמש תיבין מכאן ולהלאה אור דאתברי ואתגניז [ואתכליל] (וכליל) בברית ההוא דעאל בשושנה | דא| ואפיק בה זרעא¹² ודא אקרי (בראשית א יא) עץ עושה פרי¹³ אשר זרעו בו¹⁴ וההוא זרע קיימא באות(ו) ברית ממש¹⁵ וכמה דדיוקנא דברית אזדרע בארבעין ותרין זוגין¹⁶ ההוא [נ"א דההוא] זרעא כך אזדרע שמא גליפא מפרש במ"ב אתוון¹⁷ (כעובדא) |דעובדא| דבראשית¹⁸:

"בראשית" רבי שמעון פתח "הנצנים נראו בארץ". "הנצנים", זה מעשה בראשית, הם "נראו בארץ", מתי, ביום השלישי, שכתוב "ותוצא הארץ", אז "נראו בארץ". "עת הזמיר הגיע" זה יום הרביעי, שהיה בו זמיר עריצים, מארת חסר. "וקול התור" זה יום החמישי, דכתיב "ישרצו המים וגו'", לעשות תולדות. "נשמע", זה יום השישי, לפי שכתוב בו "נעשה אדם", שהוא עתיד להקדים עשיה לשמיעה, שכתוב

בראשית רבי שמעון פתח¹⁹ (שיה"ש ב יב) הנצנים נראו בארץ הנצנים דא עובדא דבראשית נראו בארץ אימתי ביום השלישי דכתיב (בראשית א יב) ותוצא הארץ כדין נראו בארץ²⁰ עת הזמיר הגיע דא יום רביעי דהוה ביה זמיר עריצים מארת חסר²¹ וקול התור²² דא [יום] (ביום) חמישי דכתיב (שם כ) ישרצו המים וגו' למעבד תולדות נשמע דא יום ששי דכתיב (שם כו) נעשה אדם דהוה עתיד למקדם עשיה לשמיעה²³ [ד]כתיב

מאיר הזהר

יש צו מ"ב אותיות, עי' מצ"ש ש"ג ח"ב פי"ו]. היינו ל"ב אלהים ויו"ד מאמרות - א"מ (נ"א). עי' ע"ח דרוש מ"ן ומ"ד דרוש יד (לש"ו). ועי' דרושי הולדת אור"א וזו"ן פרקים א' ב' ד'. ועי' פת"ש (אור"א פתח טו) היינו הנשקין ששרסם בכ"ב האותיות, ומאחר שהראשון מצנייהם נעלם, עיקרם הוא רק כ"א, וכל נשיקה היא צין שנים, לכן פעמיים הם מ"ב. **כג.** שם דלנא צכח נודע צפוק זה כנודע מהצדוק (רח"ו) [עי' תיקור"ו ריש תיקון ד]. **כד.** הענין הוא שהם מיין דכורין המתפשטי משם ההויה שהרי יהוה, יוד הא ואו הא, יוד ואו דלת, הא אלף, ואו אלף ואו, הא אלף, הרי מ"ב אותיות עם מלויו ומילוי דמילוי. ומרעיס בתוך שם מ"ב הנו' צמע"צ היואל מצראשית עד ב' דוזה"ו. והנה מ"ב אותיות הם ל"ב הנתיבות ועשרה מאמרות ול"ב נתיבות נמשכין מחכמה צקוד המוח המתפשט לל"ב נתיבות ויורד דרך חוט השדרה ועובר בכל י"ס הזכר ומושך כחם עד צרית קדש סיומא דגופא והרע ההוא נכנס צנקודת ציון ומרע צמוכו צקוד שם צן מ"ב הנו' צמעשה בראשית ושם מנטיירת הנשמה הקדושה על ידי שם צן מ"ב זה ולכן מידי עלות הנשמה בכל לילה לא תוכל לעלות אלף על ידי שם זה בכל לילה שם מיוחד צמחים יכסה פניו כו' כנו' צמ' התקוין צמתיבת יד ועוד אני צריך למודעי צלשון זה עד יערה עלי רוח ממרום (שער מאמרי רשב"י). עי' אריכות צעניין זה שער מאמרי רשב"י, וצוהר הרקיע, וציהל אור. **כה.** לו ע"א לט ע"צ ויקרא ד ע"צ לקמן ה (הערת זוהר). **כו.** שאו נגלית המלכות מאחורוי (רח"ו). **כז.** שנתמעטה וירדה (רח"ו). **כח.** נלח דז"א יעאל ימנית דתמן אצבשל זרעא (רח"ו). תור צגימ' ישרלו (ד"א). **כט.** מלכות דיבנה (רח"ו). ולכן אמר נעשה לשון רבים לרמוז שלכן צראו - א"מ (נ"א).

ד. וזהאזינו רפו וצטית טרפי ע"ש, כי יוצן מתקונים סט ע"צ [עט ע"א] כי עם היסוד הכוללם הוא שש הרי שית טרפי (רח"ו). אימא אפיק ה' גבורות מנצפ"ך להושעם מן הקליפות (ד"א). ר"ל מאלהים ב' עד אלהים ג' ה' תיבות (נ"א). פנחס רגל וז"ע צקן ע"א (הערת זוהר), ועי' תיקור"ו פו סע"א. **טו.** תרומה קסט ע"א (הערת זוהר). **טז.** ענין העלין מוצן על פי [פרשת] פנחס רגל ע"צ (רח"ו). **יז.** שם קלא (הערת זוהר), נדז"ל קלא ע"ב. **יח.** עי' ע"ח מ"ד ומ"ן פרק ה, שעד היסוד אין האור מתעבה כלל ונשאר צמעלתו העליונה. ולנוק' אין נמשכת כי אם תמניית הארה דרך דופני העטרה (עי' שער הארת המוחין ט) והוא סוד סירס את הזכר (צ"ב עט ע"צ), שעיקר האור נשאר צקוד שצו ואין הנוק' מקבלת מאותו האור העיקרי מאומה. ועי' תרומה קסו (כללים ח"א פא ע"א). **יט.** יסוד (רח"ו). **כ.** לקמן סב ע"ב (הערת זוהר). **כא.** שהרוחני אינו כגשמי אלף אור הנשפע צמ' נשאר ג"כ צקוד - ז"מ (נ"א). **כב.** הנה דיוקנא דצרית היא נקודת ציון הכלולה מחמש גבורות דוגמת צרית קדש הכלול מחמש חסדים והנה לנקודת ציון זרע תחתון מיין נוקצין נעשו צמ"ב זוגין והוא שם מ"ב הנמשך מנד הגבורה והם הם מיין נוקצין ולהיות כי אין לך כל טיפה וטיפה שיוצרת מלמטה שאין תחום עולה לקראתו טיפיים אמר מ"ב זוגים ואמנם טעם הדבר הוא כי שם שצעה כפולות שצעה שצבע' מוצקות שצעה עליונים ושצעה הנערות שלה כל אחת כלולה משש קלות הרי מ"ב זוגין מ"ב זכרים ומ"ב נקבות ומים התחתונים מה שהיא מורעת הוא ע"י מ"ב זוגי' אלו ולפיכך אמר דאזרע צמ"ב זוגין ההוא זרעא (שער מאמר רשב"י). מה דהוי"ה (רח"ו) [היינו פשוט ומלא ומלא דמלא דשם מ"ה

תרגום

ספר הזהר

כאן "נעשה אדם" וכתוב שם "נעשה ונשמע".
"בארצנו", זה יום השבת שהוא דוגמת ארץ החיים
(שהוא עולם הבא עולם הנשמות, עולם הנחמות).

הכא נעשה אדם וכתוב התם (שמות כד ז) נעשה ונשמע בארצנו^א
דא יום שבת^ב דאיהו דוגמת ארץ החיים (נ"א) שהוא עולם הבא
עולם הנשמות^ג עולם הנחמות^ד:

(דבר אחר) "הנצנים", אלו הם האבות שעלו
במחשבה וגם נכנסו לעולם הבא ונגזזו שם,
ומשם יצאו בהסתרה, ונסתרו בתוך (בהם) נביאי
האמת. נולד יוסף ונגזזו בו, נכנס יוסף לארץ הקודש
ונטע אותם שם, ואז "נראו בארץ" ונגלו שם. ומתי
הם נראו, בשעה שהתגלתה הקשת בעולם, כי בשעה
שנראית הקשת אז הם מתגלים. ובשעה היא "עת
הזמיר הגיע", עת לקצץ את הרשעים מן העולם. למה
ניצלו, לפי ש"נצנים נראו בארץ", ואם לא שנראו, לא
היו נשארים בעולם, והעולם לא היה מתקיים. ומי
מקיים את העולם וגורם לאבות שיתגלו, קול של
התינוקות שעוסקים בתורה, בזכות אלה התינוקות
שבעולם, העולם ניצל, עליהם כתוב "תורי זהב נעשה
לך", אלו הם תינוקות ילדים ובחורים, שכתוב
"ועשית שנים כרובים זהב".

אחר | הנצנים אלין אנון אבהן דעאלו במחשבה ועאלו
בעלמא דאתי^א ואתגניזו^ב תמן ומתמן נפקו^ג בגניזו
ואטמירו^ד גו | נ"א בהו | נביאי קשוט אתיליד יוסף^א ואטמירו ביה^ב
עאל יוסף^ג בארעא קדישא ונציב לון תמן^ד וכדין נראו בארץ
ואתגלו תמן^ה ואימתי אתחזון בשעתא דאתגלי קשת^ו בעלמא דהא
בשעתא דקשת אתחזי כדין אתגליין אינון^ז ובההיא שעתא עת
הזמיר הגיע עדן לקצץ חייבין מעלמא אמאי אשתזיבו בגין דנצנים
נראו בארץ ואלמלא דנראו לא אשתארו^ח בעלמא ועלמא לא
אתקיים ומאן מקיים עלמא וגרים לאבהן דאתגליין קל ינוקי דלעאן
באורייתא ובגין אינון רביין^ט דעלמא עלמא אשתזיב לקבליהון
(הה"ד) (שיר א יא) תורי זהב נעשה לך אלין אינון ינוקי רביין
עולמין דכתיב (שמות כה יח) ועשית שנים כרובים זהב^י:

"בראשית". רבי אלעזר פתח, "שאו מרום עיניכם
וראו מי ברא אלה". "שאו מרום
עיניכם", לאיזה מקום, למקום שכל העינים תלויות
אליו, ומי הוא, פתח עינים, ושם תדעו שאותו סתום
העתיק שעומד לשאלה, ברא אלה. ומי הוא, "מי",
אותו שנקרא מקצה השמים למעלה, שהכל עומד
ברשותו. ולפי שעומד לשאלה והוא בדרך סתום ולא
גלוי, לכן נקרא "מי", כי למעלה אין שם שאלה, וקצה
השמים הזה נקרא "מי".

בראשית רבי אלעזר פתח (ישעיה מ כו) שאו מרום^א עיניכם
וראו מי ברא אלה שאו מרום עיניכם לאן אתר
לאתר דכל עיינין תליאן ליה ומאן איהו פתח עינים^ב ותמן תנדעון
דהאי סתים^ג עתיקא דקיימא לשאלה^ד ברא אלה ומאן איהו מ"י
ההוא דאקרי מקצה השמים לעילא^ה דכלא קיימא ברשותיה ועל
דקיימא לשאלה ואיהו בארץ סתים^ו ולא אתגליא אקרי מ"י^ז דהא
לעילא לית תמן שאלה^ח והאי קצה השמים אקרי מ"י^ט:

ויש אחר למטה שנקרא "מה". ומה בין זה לזה, אלא
הראשון הסתום שנקרא "מי" עומד לשאלה,
כיון ששואל אדם ומפשפש להתבונן ולדעת מדרגה
לדרגה עד סוף כל הדרגות, כיון שמגיע לשם, "מ"ה".
מה ידעת, מה הסתכלת, מה פשפשת, הרי הכל סתום
כבתחילה. ועל הסוד הזה כתוב "מה אעידך מה אדמה
לך".

ואית אחרא לתתא^א ואקרי מ"ה מה בין האי להאי אלא קדמאה
סתימאה דאקרי מ"י קיימא לשאלה^ב כיון דשאל בר נש
ומפשפש לאסתכלא ולמנדע מדרגא לדרגא עד סוף כל דרגין כיון
דמטי תמן מ"ה^ג מה ידעת^ד מה אסתכלת^ה מה פשפשתא^ו הא
כלא סתים^ז כדקדמיתא ועל רזא דנא כתיב (איכה ב יג) מה אעידך
מה אדמה לך:

מאיר הזהר

סתימאה וקיימא לשאלה ע"י הו"ק שבראה, ומתגלים במלכות דאקרי מקצה, ששם
מתחילים הקצוות (רח"ו). כה. ע"י צבהגר"א על ס"י סוף ח ע"א, וכן ע"י
צבהגר"א על תיקון כ ע"ג. ע"י פת"ש אח"ק טו, לש"י כללים ח"ב נב ע"ב,
הקדו"ש לח ע"א, ודע"ה ח"א פג ע"ג. כו. שמות קמ ע"א (דפ"ק). ע"י ח"ג
רד ע"א (לש"י). צחינת מ"י כולל את כל הג"ר (דע"ה ח"ב סו ע"ג).
כו. תרומה קמ ע"א (דפ"א). כז. שהוא מלוכש צת"מ (שער מאמרי רשב"י
ו ע"א). כח. כך נקרא ו"ק דצינה (רח"ו). ל. ע"י ע"ח שער א' ענף ה'.
וע"י ציבורים ח"א כ ע"ב. לא. ו"ק דזעיר המתלבשים צנוק (רח"ו).
לב. תרומה קלח ע"א, ויקהל ר"א, צהעלותך קמח ע"ב, ולהלן ט ע"א, טז, קסו
ע"א, שמות קמ ע"א (הערט הזוהר). לד. ע"י ע"ח שער א' ענף ה' שכאן
כוונתו שהוא כינוי למלכות, וע"י צבהגר"א על ח"מ מא ע"ג שהוא כינוי למלכות
דאצילות. לה. כנגד ו"ק דצינה המתלבשת צ"א (רח"ו). לו. כנגד ו"ק
דת"מ צמלכות (רח"ו). לו. ו"ק דמלכות ענמה (רח"ו). לו. כי מה מתלבש
צוה וכו' (רח"ו).

א. שאו ציוס השבת עלמה עד צינה צקדושת מוסף (רח"ו). ב. ע"י זהר
הרקיע. ג. צינה (רח"ו). ד. אצא (רח"ו). ה. שער מאמרי רשב"י ה
ע"א גורס את המוסגר. ו. ע"י זהר הרקיע. ז. צקוד הטיפה צגו מוחא
דאצא (רח"ו). ח. צקוד הריון (רח"ו). ט. ט' ירחים (רח"ו). י. שמחות
[שמחג"ת] נעשו חצ"ד (רח"ו). יא. שמנו"ה נעשה חג"ת (רח"ו). יב. יקוד
ונו"ה עמו צקוד חוספת (רח"ו). יג. הנו"ה הנו" (רח"ו). יד. יקוד ז"א
(רח"ו). טו. צקוד חצ"ד שלה (רח"ו). טז. צקוד מוחין שלה (רח"ו).
יז. יקוד (רח"ו). יח. צעת שהקשת נראה להסית הרשעים כדי לרחם עליהם
(רח"ו). יט. נו"ה (רח"ו). כ. נו"ה תרין ציעין. ע"י סמרי תורה קכב ע"א
לציבורים (רח"ו). כא. קוד נו"ה דא"י ששם הזהב (רח"ו). ע"י אריכות צמאמרי
רשב"י וציהל אור, וצוהר הרקיע. כב. נקרא הנוקבא כי הת"מ שוכן מרום
שהוא שוכן צ"ה ומרום ג"י רפ"י קוד פשוט וריצוע דללהים שצנוקבא (רח"ו).
כג. מלכות (רח"ו). פ"י עטרה [אמרה] פתח לעינים הס נלח והוד עיין פ"ה
צ' אחרי מות דף ע"א צ' (ד"א). כד. צינה צעממותה נקראת עמיקא

הקדמת ספר הזהר

דף א ע"ב²

ספר הזהר

תרגום

כאשר נחרב בית המקדש יצא קול ואמר "מה אעידך" (ומה אדמה לך, באותו "מה" אעידך), בכל יום ויום העידותי בך מימים קדמונים, שכתוב "העדתי בכם היום את השמים ואת הארץ". "ומה אדמה לך" באותו אופן ממש עטרתי אותך בעטרות קדושות, עשיתי לך שלטון על העולם, שכתוב "הזאת העיר שיאמרו כלילת יפי וגו'", קראתי עליך "ירושלים הבנויה כעיר שחברה לה". "מה אשׁוה לך", כמו שאת יושבת, כך הוא כביכול למעלה. כשם שלא נכנסים עכשיו בך העם הקדוש בסדרים קדושים, כך אני נשבע לך שלא אכנס למעלה עד שיבואו בך המונייך למטה. וזוהי הנחמה שלך, הואיל שהדרגה הזו אשׁוה לך בכל.

ועתה שאת כאן, "גדול כים שברך". ואם תאמר שאין לך קיום ורפואה - "מי ירפא לך", ודאי שאותה הדרגה הסתומה העליונה שהכל נמצא בה, תרפא לך ותקים אותך. "מי" - קצה השמים למעלה, "מה" - ועד קצה השמים למטה, ואת זה ירש יעקב, שהוא מבריח מן הקצה אל הקצה, מהקצה הראשון שהוא "מי", אל הקצה האחרון שהוא "מה", לפי שעומד באמצע. ועל זה "מי ברא אלה".

אמר רבי שמעון, אלעזר בני, פסוק דברך ויתגלו סודות עליונים הסתומים שאינם ידועים לבני העולם. שתק רבי אלעזר. בכה רבי שמעון ועמד רגע (שעה) אחד. אמר רבי שמעון, אלעזר, מאי "אלה", אם תאמר שהם כוכבים ומזלות, הרי הם נראים שם תמיד, ועל ידי "מה" נבראו, כמו שנאמר "בדבר יהוה שמים נעשו". ואם תאמר אלו דברים סתומים, שלא יכתוב "אלה", כי הם נגלים. אלא סוד הזה לא התגלה כי אם ביום אחד כשהייתי על חוף הים, ובא אליהו ושאל אותי, רבי, ידעת מה זה "מי ברא אלה". אמרתי לו, אלה השמים וצבאם מעשה הקב"ה, שראוי לו לאדם להסתכל בהם כדי לברך אותו, שכתוב "כי אראה שמך מעשה

כך אתחריב בי מקדשא^ל נפק קלא ואמר (דא) מה אעידך [ומה אדמה לך מה אעידך וכו' נ"א מה אעידך בההוא יומא ומה אדמה לך בכל יומא]^ל | נ"א ומה אדמה לך בההוא מ"ה אעידך | בכל יומא ויומא (הא) אסהידת בך מיומין קדמאין^ל דכתיב (דברים ל יט) העדותי בכם היום את השמים ואת הארץ ומה אדמה לך בההוא גוונא ממש עטרית לך בעטרין קדישין^ל עבדית לך שלטנו על עלמא^ל דכתיב (איכה ב טו) הזאת העיר שיאמרו כלילת^ל | יופי וגו'^ל קרינא לך ירושלם^ל הבנויה כעיר שחברה לה (תהלים קכב ב) מה אשׁוה לך (איכה ב יג) כגוונא דאנת יתבא^ל הכי הוא כביכול לעילא כגוונא דלא עאלין השתא בך עמא קדישא בסדרין קדישין הכי אומינא [לך דלא איעול] (לה דלא אעיל) אנא לעילא עד דיעלון בך אכלוסך^ל ודא איהו נחמה דילך הואיל דדרגא דא אשׁוה לך בכלא :

והשתא דאנת הכא גדול כים שברך^ל (שם) ואי תימא דלית לך | (ליה) קיימא ואסותא מ"י ירפא לך^ל ודאי ההוא דרגא סתימאה עלאה דכלא קיימא ביה ירפא לך ויוקים לך מ"י קצה השמים לעילא | מ"ה | ועד קצה השמים לתתא | נ"א | קצה השמים לתתא) ודא ירית יעקב דאיהו מבריח מן הקצה אל הקצה מן הקצה קדמאה דאיהו מ"י אל הקצה בתראה דאיהו מ"ה בגין דקאים באמצעייתא ועל דא מי ברא אלה^ל :

אמר רבי שמעון אלעזר בני פסוק מילך ויתגלי סתימא דרזא עלאה דבני עלמא לא ידעין שתיק רבי אלעזר בכה רבי שמעון וקאים [רגעא נ"א שעתא]^ל (דרגא) חדא א"ר [שמעון] אלעזר^ל מאי אלה^ל אי תימא ככביא^ל ומזלי הא אתחזאן תמן תדיר^ל ובמ"ה^ל אתבריאו כמה דאת אמר (תהלים לג ז) בדבר יהוה שמים נעשו^ל אי על מלין סתימין לא לכתוב אלה דהא אתגליא איהו אלא רזא דא לא אתגליא בר יומא חד דהוינא על כיף ימא ואתא אליה^ל ו ואמר לי רבי ידעת מה הוא [מי] ברא אלה אמינא ליה אלין שמיא^ל וחיליהון עובדא דקב"ה^ל דאית ליה לבר נש לאסתכלא בהו^ל ולברכא ליה דכתיב (שם ח ד) כי אראה שמך מעשה

מאיר הזהר

וש קצוות שלו נשמה לו"ק דמלכות. הרי נה"י דצינה צמ"ג[ת] נה"י דז"א, ונה"י דז"א צמ"ג דמ"לכות] ונמלא ו' חג"ת נה"י ששה וששעה הרי י' חזו שבטי י' עדות לישראל (רמ"ו). **נח**. ע"י אריכות צמאמרי רש"י, וצשעה"ק ה ע"א. כלומר כל גילוייה הוא רק על ידי ז"א (דע"ה ח"א ד ע"ג), וכל קצה הוא צלורת ו' ולכן ו' קצות בגימ' אל"ה (ציאורים ח"א כה ע"ד). **נב**. נמחק בגר"א. **נג**. נמחק בגר"א. **נד**. ע"י צוהר הרקיע. **נה**. שהם רוחות ושמות שביסוד (רמ"ו). **נו**. נהר דלא פסיק (רמ"ו). **נז**. ועד (רמ"ו). **נח**. צמלכות ע"י הקצוות דח"ת (רמ"ו). **נכ** וא"ך אמר מי צרא (רמ"ו). **נט**. ו"ק דצריאה (רמ"ו). **ס**. נוקצא דז"א דאילנות (רמ"ו). **סא**. צמוד הסמלכות צכוס של צרכה (רמ"ו).

לח. שנסתלקו ו"ק דדכורא ממקדש (רמ"ו). **לט**. כ"א צההוא יומא ומה אדמה לך בכל יומא ויומא (ד"א). **מ**. שלא יגרמו הסתלקות אור הו"ק (רמ"ו). **מא**. שהם ז' עטרין היה מוריש לך צעלך (רמ"ו). עטרע דחסדים לז"א, ועטרע דגבורות לנזק (מ"מ). **מב**. צמוד ומלכותו בכל משלה (רמ"ו). **מג**. כלולה מו"ק (רמ"ו). **מד**. ס"ת תרות"י (ד"א). **מה**. כשם שלא היה פגם צצינה כך לא היה פגם צמלכות (רמ"ו). **מו**. שאין זיווג בגלות אין זיווג א"א [אז"ל אר"א] לנשמות (רמ"ו). **מז**. "למתא" נוסף צדפ"ו. **מח**. שגלי היס הם קליפות אשר מתגעשים ללאת חוזה לגבול הקדושה (רמ"ו). **מט**. שיתלבש מ"י צועיר, וז"א הנקרא מה צמה שהיא המלכות (רמ"ו). שמות רלו ע"צ (הערות הוהר). **נ**. דקאים צין א"א [אר"א] למלכות - צועיר, ושש קצוות דצינה לו,

תרגום

ספר הזהר

אצבעותיך וגו' ה' אדונינו מה אדיר שמך בכל הארץ.

אמר לי, רבי, דבר שתום היה לפני הקדוש ברוך הוא וגילהו בישיבה של מעלה, וזה הוא. בשעה שסתום כל הסתומים רצה להתגלות, עשה בתחילה נקודה אחת, וזו עלתה להיות מחשבה. צייר בה כל הציורים, חקק בה כל החקוקים. וחקק בתוך הנר הקדוש הסתום חקיקה של ציור אחד שתום, קדש קדשים, בנין עמוק שיצא מתוך המחשבה ונקראת "מי" התחלה (ראשית) לבנין. עומד ולא עומד, עמוק וסתום, לא נקרא בשם אלא "מי". רצה להתגלות ולהקרא בשם (הזהר), והתלבש בלבוש מכובד שמאיר וברא אלה, ועלה "אלה" בשם.

התחברו האותיות אלו באלו ונשלמו בשם אלהים. וטרם שברא אלה, לא עלה בשם אלהים. והם שחטאו בעגל, ועל סוד זה אמרו "אלה אלהיך ישראל". וכמו שמשנתף "מי" ב"אלה", כך השם משנתף תמיד, ובסוד הזה התקיים העולם. ופרח אליהו ולא ראיתי אותו, וממנו ידעתי הדבר שעמדתי על הסוד והסתור שלו. בא רבי אלעזר וכל החברים והשתטחו לפניו. בכו ואמרו, אלמלא לא באנו לעולם אלא לשמוע את זה, די.

אמר רבי שמעון, על זה השמים וצבאם נבראו ב"מה", שכתוב "כי אראה שמך מעשה אצבעותיך וגו'", וכתוב "מ"ה אדיר שמך בכל הארץ אשר תנה הודך על השמים". על השמים הוא עולה בשם, משום שברא אור לאורו, והתלבש זה בזה ועלה בשם עליון. ועל זה "בראשית ברא אלהים", זה אלהים העליון, שהיה "מה" לא היה כך ולא נבנה. אלא, בשעה שנמשכו האותיות הללו (מאלו) "אלה" מלמעלה למטה, והאם הלוחה לבת בגדיה וקישטה אותה בתכשיטה.

ומתי קישטה אותה בתכשיטה כראוי, בשעה שנראו לפניה כל זכר, שכתוב "אל פני האדון

אצבעותיך^ב וגו' יהו"ה אדונינו מה^ג אדיר שמך בכל הארץ:

א"ל רבי מלה סתימא הוה קמי קב"ה וגלי במתיבתא עלאה ודא הוא בשעתא דסתימא דכל סתימין^ג בעא לאתגלייא^ד עבד ברישא נקוד"ה חדא^ה ודא' סליק למהוי^ו מחשבה צייר בה כל ציורין חקק בה כל גליפין ואגליף גו בוצינא קדישא סתימא גליפו דחד ציורא סתימאה קדש קדשין^ז בניינא עמיקא^ח דנפק מגו מחשבה ואקרי [מ"י] שירותא (נ"א ראשיתא) לבנינא קיימא ולא קיימא^ט עמיק וסתים בשמא לא אקרי אלא מ"י^י בעא לאתגלייא [ולאתקרי] (ולא יתקרי) בשמא (דא) ואתלבש בלבוש יקר דנהיר וברא אלה וסליק אלה^י בשמא:

אתחברון אתוון אלין באלין^י ואשתלים בשמא אלהים^{יא} ועד לא ברא אלה לא סליק בשמא אלהים ואינון דחבו בעגלא^{יב} על רזא דנא אמרו (שמות לב ח) אלה אלהיך ישראל^{יג} וכמה דאשתתף מ"י באלה^{יד} הכי הוא שמא דאשתתף תדיר וברזא דא אתקיים עלמא ופרח^{יז} אליהו ולא חמינא ליה ומניה ידענא מלה דאוקימנא על רזא וסתרא דילה אתא רבי אלעזר וכלהו חברייא ואשתטחו קמיה בכו ואמרו אלמלא לא אתינא לעלמא אלא למשמע דא די:

אמר רבי שמעון על דא^{יח} שמיא וחיליהון במ"ה אתבריאו^{יט} דכתיב (תהלים ח ד) כי אראה שמך מעשה אצבעותיך וגו'^כ וכתיב (שם י) מ"ה אדיר^{כא} שמך בכל הארץ אשר תנה^{כב} הודך על השמים^{כג} [על השמים איהו לסלקא בשמא] בגין דברא נהורא לנהוריה ואתלבש דא בדא וסליק בשמא (קדישא ה') עלאה ועל דא^{כד} בראשית ברא אלהים (בראשית א) דא^{כה} אלהים עלאה דהא מ"ה לא הוי הכי^{כו} ולא אתבני אלא בשעתא דאתמשכן אתוון אלין [מאילין] אל"ה מלעילא לתתא^{כז} ואימא אוזיפת לברתא מנאהא^{כח} וקשיטא לה בקישוטהא:

ואימתו קשיטא לה בקישוטהא כדקא חזיל בשעתא דאתחזון קמה כל דכורא^{כט} דכתיב (שמות כג יז) אל [את] פני האדון^ל

מאיר הזהר

(רס"ו). ע"י פרשת משפטים קה ע"א (לש"ו). י. זשעת אצילות, כי אמא תמיד רוצנת על הצנים (רס"ו). ית. מכאן עד סוף הקטע מקומו לקמן לפני א"ר אלעזר שתיקה (גר"א). יט. שפי' אלה, שסוד מי אלה באצילות] א"כ מוכרח הוא דשמיא וחיליהון (רס"ו). כ. ע"י זוהר הרקיע. כא. סוד אצעות הכוס (רס"ו). כב. (שנמה) [שנמ"ה] נעשית הכלה (רס"ו). כג. כי צינה נקרא אשר שהוא באצילות (רס"ו). כד. ס"ת מלכ"ה (ד"א). כה. צ"ק שהס אלה (רס"ו). כו. צינה שנעשה צינה אלקיס (רס"ו). כז. כי צינה אינה נקרא אלהים רק בעת התלכשות ומלכות אין לה ו"ק להצנע צהם בקישוט שנעשים לה ו"ק אז (רס"ו). כח. מן הז"א אל המלכות (מ"מ). כט. מלוא מלבושה (ד"א), ומקשטת למלכות [רס"ב] (נ"א), ע"י כללים ח"א קג ע"ג, דע"ה ח"ב קד ע"ג וקבא ע"ג. ע"י ע"ח שער מ' פרק ח'. ל. שמסמיימים בזכר (רס"ו). לא. שאז נעשים זכר (רס"ו). לב. ונעשית אלהים כמו צינה (רס"ו).

א. סוד כוס של צרכה עומד על חמשה אצעות (רס"ו). ב. שהצנין היה צמה (רס"ו). ג. חכמה דא"א מוחא סתימא (רס"ו). ע"י דע"ה ח"א ו ע"ג שהיינו רדל"א. ד. ע"י התלכשות נקודה א"א (רס"ו). פי' רצה לגלות מלכותו (מ"מ). ה. להלן טו ע"א משפטים קה ע"א ט ע"ב שמות רכו ע"ב רכח ע"א (הערת הזהר). הוא אבא (מ"מ). ו. אבא (רס"ו). ז. סוד שזיל דיקא אבא אח"כ צינה הציור ו"ק הנקרא גליפין הרי כל פרלוף אבא (רס"ו). ח. היכל ק"ק (רס"ו). ט. מנא אבא הנקרא עמיקא ונחלצשה בחסד ראש הצנין לכן נקרא ציננא עמיקא (רס"ו). י. כי אין ניכר עמידתה בחסד מצינה (רס"ו). יא. מ' צינה, י' חסד נמשך מחכמה הנקרא י' (רס"ו). יב. הס ו"ק (רס"ו). יג. אלה מי (רס"ו). יד. והי' קדם למי' כי תחלה היינו חושבים הפנימים שהיא צינה ואח"כ היה חסד ועמה אין חושבין בציפוף המי' קודם לי' והכוונה להתגלות וסתימת המי' בסוד הרצנה (רס"ו). טו. (נ"א בעלמא) נוסף בדפ"ו. טז. שרצה להפריד הו"ק מצינה ולהירידם למלכות הנק' יס בסוד קליפת עשייה

הקדמת ספר הזהר

דף ב ע"א²

ספר הזהר

תרגום

ה"ו וזה נקרא 'אדון', כמו שנאמר "הנה ארון הברית אדון כל הארץ". כך יצאה ה' ונכנסה י', והתקשטה בכלים של זכר כנגדם של כל זכר בישראל. וישראל מושכים אותיות אחרות מלמעלה למקום הזה. "אלה אזכרה" אזכיר בפי ואשפוך דמעוטי (ברצון נפשי כדי להמשיך האותיות הללו), ואז אדם מלמעלה עד בית אלהים, שיהיה אלהים כדוגמתו, ובמה, "בקול רנה ותודה המון חוגג".

אמר רבי אלעזר, השתיקה שלי בנתה מקדש למעלה ובנתה מקדש למטה, ובודאי דיבור בסלע משתיקה בשמים. דיבור בסלע - מה שאמרתי והתעוררתי בו, שתיקה בשמים - מה ששתקתי שנבראו ונבנו שני עולמות יחד.

אמר רבי שמעון, מכאן והלאה שלמות הכתוב, שכתוב "המוציא במספר צבאם", שתי דרגות הן, וכל אחת מהן צריכה להיות רשומה. אחת זה שנאמר "מה", ואחת "מי". זו עליונה וזו תחתונה. זו העליונה רשומה, ואומר "המוציא במספר צבאם", "המוציא" - אותו שנודע ואין כמותו, כדוגמת זה המוציא לחם מן הארץ. "המוציא" - ההוא שנודע, זו הדרגה התחתונה, והכל אחד. "במספר" - ששים רבוא הם שעומדים יחד, והוציאו צבאות למיניהם שאין להם חשבון. (כדוגמת זה) "לכולם" - בין אותם הששים ובין כל צבאותם "בשם יקרא".

מה זה "בשם יקרא", אם תאמר שקרא להם בשמותם, זה אינו כך, שאם כן היה צריך להיות בשמו. אלא בזמן שהדרגה הזו לא עולה בשם (למעלה) ונקראת "מי", לא מולידה ולא מוציאה נסתרים למינה, אף על גב שכולם היו טמונים בה. כיון שברא "אלה" והתעלה בשמו ונקרא אלהים, אז בכח השם הזה הוציא אותם בשלמות. וזהו "בשם יקרא", באותו השם שלו קרא והוציא כל מין ומין שיתקיימו בשלמותו. כדוגמת זה "ראה קראתי בשם", הזכרתי שמי שיתקיים בצלאל על קיום שלמותו.

"מרב אונים", מה זה "מרב אונים", זה ראש הדרגות, שעולים בו כל הרצונות, ועליתם בו

יהו"ה ודא אקרי אדון כמה דאת אמר (יהושע ג יא) הנה ארון הברית אדון כל הארץ כדין נפקת ה' ו' ואעילת י' ו' ואתקשיטת במאנילי דכורא לקבליהון דכל דכר בישראל ואתוון אחרנין משכן לון ישראל מעילא לגבי אתר דא אלה אזכרה (תהלים מב ה) אדכרנא בפומא^ל ושפיכנא דמעאי (נ"א) ברעות נפשי בגין לאמשכא אתוון אלין^ל וכדין אדרם מעילא עד בית אלהים למהוי אלהים כגוונא דיליה^ל ובמאי (שם) בקול רנה ותודה המון חוגג^ל:
א"ר אלעזר שתיקה |דילי| (דיליה) בנא מקדשא לעילא^ל ובנא מקדשא לתתא^ל ובודאי |מלה בסלע משתוקא בתרין מלה| (משתוקא בשמים ומלה) בסלע מה דאמרנא ואתערנא ביה משתוקא בשמים מה דשתיקנא |דאברון| (ואברו) |ואיבנו| תרין עלמין כחדא^ל:

אמר רבי שמעון מכאן ולהלאה שלימו דקרא דכתיב (ישעיה מ כו) המוציא^ל במספר^ל צבאם תרין דרגין אינון דאצטרין למהוי רשים כל חד מנייהו חד דא דאתמר מ"ה וחד מ"י דא עלאה ודא תתאה^ל דא עלאה רשים ואמר^ל המוציא במספר צבאם המוציא ההוא דאשתמודע^ל ולית כוותיה כגוונא דא המוציא לחם מן הארץ^ל המוציא ההוא דאשתמודע דא דרגא תתאה וכלא חד במספר שתי^ל רבוא אינון דקיימין כחדא ואפיקו חילין לזינייהו דלית לון חושבנאי [כגוונא דא] לכלם בין אינון שתי בין כל חילין דילהון בשם יקרא:

מאי בשם יקרא אי תימא דקרא לון בשמתהון לאו הכי הוא^ל דאם כן בשמו מבעי ליה |אלא בזמנא דדרגא דא^ל לא סליק בשמא| (נ"א) לעילא^ל ואקרי מ"י^ל לא אוליד ולא אפיק טמירין לזינייהו אע"ג דכלהו הוו טמירין ביה כיון דברא אלה ואסתלק בשמיה ואקרי אלהים כדין בחילא דשמא דא אפיק לון^ל בשלימו ודא הוא בשם יקרא^ל בההוא שם דיליה קרא ואפיק^ל כל זינא וזינא לאתקיימא בשלימותיה כגוונא דא (שמות לא ב) ראה קראתי בשם אדכרנא שמי לאתקיימא בצלאל על קיום^ל אשלמותיה:

מרוב אונים (ישעיה מ כו) מאי מרוב אונים^ל דא ריש דרגין^ל דסליקו ביה כל רעותין^ל ואסתלקו ביה

מאיר הזהר

הזוהר) פקודי ללא ע"ב (דפ"א). **מז**. פי' כל מילין דאינון צאמגליא כמזינן, עיין תרומה קסא ע"ב ונגליין פ' פקודי (ד"א). **מז**. סוד המזינא לחס מן הארץ (ד"א). **מז**. ו"ק שנחשז שם (דפ"א). **נ**. צעולמות צ"ע (דפ"א). **נא**. אחר שינא אין שיין קריאת שם (דפ"א). **נב**. צינה (דפ"א). **נב**. חכמה (דפ"א). **נד**. פי' קודם אלילות ו"ק דז"א שהתלבש צו צינה (דפ"א). **נה**. פירוש לא הוציא האורות העמונים צו למיניהם. הרש"ב (נ"א). **נו**. עיבור צ' (דפ"א). **נו**. והשם קאי אצינה ענמה לא על החילות (דפ"א). **נח**. ע"י דע"ה ח"ב לה ע"ד. **נו**. שהמשיך לו שפע מאומיות השם (דפ"א). **ס**. פקודי ללא ע"ב (הערת הזוהר). **סא**. אבא חכמה (דפ"א). **סב**. דאימא ורין (דפ"א).

נג. שהיא מ"ה (דפ"א). **נד**. ק"י (דפ"א). **נה**. ציטוד הדכר (דפ"א). **נו**. צפומאי (דפ"א). **נז**. נמחק בהגהות הגר"א. **נח**. ע"י הגהות דפ"א הוצא בסוף הספר. **נט**. ע"י אריכות ציהל אור. **נז**. ו"ק דצינה צו"א צנוק (דפ"א). מכאן דעיקר קדושת לימוד הקבלה ומעלתו הוא לדבר בצמינות שלמעלה דווקא ולא של מטה, כדי לתקן ולעורר באורוהיהם של מעלה (דע"ה ח"א מו ע"ב) וע"י דע"ה ח"ב קנה ע"ד, וע"י זוהר הרקיע. **מא**. ו"ק דז"א צנוק (דפ"א). **מב**. ע"י שער מאמרי רש"י הוצא בסוף הספר. **מג**. מלכות (דפ"א). **מד**. צינה (דפ"א). **מה**. הנה צ' מדרגות אלו, ראש הצנין העליון וסופו, העליון להשפיע והתחמון לקבל. העליון נעלם, והתחמון נגלה כו' (שער מאמרי רש"י). **מו**. שמות קסא ע"ב וקלס ע"ב (הערת

הקדמת ספר הזהר

תרגום

בדרך סתום. "ואמיץ כח" - זה סוד העולם העליון שהתעלה בשם אלהים, כמו שאמרנו. "איש לא נעדר" - מאותם ששים רבוא שהוציא בכח השם. ומשום שאיש לא נעדר, בכל מקום שמתו ישראל ונעשו בחטאייהם, נמנו ולא נעדר מאותם ששים רבוא אפילו אחד, כדי להיות הכל צורה אחת. כמו שאיש לא נעדר למעלה, אף כאן לא נעדר למטה.

"בראשית". רב המנונא הזקן אמר, מצאנו אותיות בהפוך, בי"ת בהתחלה ואחר כך. ב' בהתחלה היינו "בראשית", "ברא" לאחר מכן. אל"ף בהתחלה ואחר כך. אל"ף בהתחלה היינו "אלהים", "את" לאחר מכן. אלא כשרצה הקדוש ברוך הוא לעשות את העולם, כל האותיות היו סתומות, ואלפיים שנה טרם שברא את העולם היה מסתכל הקדוש ברוך הוא ומשתעשע בהן.

כשרצה לברוא את העולם, באו לפניו כל האותיות מסופם לראשם. התחילה האות ת' להכנס בראש. אמרה, רבון העולמים, נוח לפניך לברוא בי את העולם, שאני תשלום חותם שלך אמ"ת, ואתה נקראת אמ"ת, ראוי למלך להתחיל באות אמ"ת ולברוא בי את העולם. אמר לה הקדוש ברוך הוא, את ראויה ואת זכאית, אלא שאינך כדאית לברוא בך את העולם, הואיל ואת עתידה להיות רשומה על מצחי האנשים הנאמנים שקיימו את התורה מאל"ף ועד תי"ו, וברושם שלך ימותו. ועוד, שאת חותם המות. והואיל ואת כך, אינך כדאית לברוא בך את העולם. מיד יצאה.

נכנסה האות ש' לפניו. אמרה לפניו, רבון העולמים, נוח לפניך לברוא בי את העולם, שבי נקראת שמך שד"י, וראוי לברוא את העולם בשם קדוש. אמר לה, את ראויה ואת טובה ואת אמת, אבל הואיל

ספר הזהר

בארח סתים ואמיץ כ"ח² דא רזא דעלמא עלאה³ דאסתלק בשם אלהים כדקאמרן איש לא נעדר מאינון שתין רבוא דאפיק בחילא דשמא ובגין דאיש לא נעדר בכל אתר דמיתו ישראל ואתענשו בחובייהו אתמנון ולא אעדר מאינון⁴ שתין רבוא אפילו חד בגין למהוי כלא דיוקנא חדא כמה דאיש לא נעדר לעילא אוף הכי לא נעדר לתתא:

בראשית רב המנונא סבא אמר⁵ אשכחן אתוון בהפוכא⁶ בי"ת בקדמיתא ולבחר ב' בקדמיתא היינו בראשית ברא לבתר אל"ף בקדמיתא ולבחר אל"ף בקדמיתא היינו אלהים את לבתר אלא כד בעא קב"ה⁷ למעבד עלמא⁸ כל אתוון הוו סתימין⁹ ותרין אלפין שנין¹⁰ עד דלא ברא עלמא הוה מסתכל קב"ה¹¹ ואשתעשע בהו¹²:

כך בעא למברי עלמא אתו¹³ כל אתוון קמיה¹⁴ מסופא¹⁵ ארישייהו¹⁶ שריאת את ת למיעל ברישא אמרה רבון עלמין ניחא קמך למברי בי עלמא דאנא חותמא דגושפנקא¹⁷ דילך אמ"ת ואת אתקריאת אמ"ת¹⁸ יאות למלכא למשרי באת אמ"ת ולמברי בי עלמא אמר לה קב"ה¹⁹ יאות את וזכאה את אלא לית את כדאי למברי בך עלמא הואיל ואת זמינא למהוי רשים²⁰ על מצחיך²¹ דגוברין מהימנין דקיימו אורייתא מאל"ף ועד תי"ו וברשימו דילך ימותון ועוד דאנת חותמא דמות הואיל ואת כך לית |את| (אנא) כדאי למברי בך עלמא [מיד נפקת]²²:

עאלת את ש קמיה²³ אמרה קמיה רבון עלמין ניחא קמך למברי בי עלמא דבי אתקרי שמך שד"י ויאות למברי עלמא בשמא קדישא אמר לה יאות את וטב את וקשוט אנת²⁴ אבל הואיל ואתוון דזיופא²⁵ נטלין לך למהוי עמהון לא בעינא למברי

מאיר הזהר

צבינה¹, א' תחילה ואח"כ כולם על הקדר, ונמצאת ת' אחרונה עומדת צפתח הצינה, ע"כ יראה ראשונה - א"ס (נ"א). ע"י תיקון² ז' ע"א: והמשכילים זיהרו אליו אינון אתוון דהוה לון שכל לאעלא קדם מלכא כל חד על תקווי מסטרא דגבורה עאלו כלהו למפרע בגין דאיהי דרועא שמאלא משרי³ ודא איהו צראשי"ת צא' משרי⁴ בגין דצמדת הדין אצברי עלמא, ע"כ. טז. חותם הטבעת (דפ"א). ז. ראשי אותיות וסופן ואמנען אמנת והוא ת"ת ר"ל המכריע בג' קוים דהיינו ת"ת ודעת וצינה ליסוד ואמר שיבא ז"א ע"י מכריע אחרון דצינה יסוד (רמ"ו). ית. פי' כי הדינים גזברים ציסוד אמא ולא יתקיים העולם כי הם (חסר) דעמו קצת לשמאל (רמ"ו). יט. פי' צימקאל (ט ד) והתוית מו על מלכות וכו' (ד"א), וע"י שבת נה ע"א. כ. ע"י אריכות צמאמרי רשבי. כא. זורת ש' מורה על ג' אבות המתייחדים במלכות ע"י יסוד כמד"א כרוה נדיבי העם צמחוק דא יסוד והוא סוד נקודת ציון שבה הנעשים ע"י האבות הנכנסים לה ציסוד ונעשים לה נקודה זה כנגד יסוד כדי שיכנסו בה היסוד הקודש צסוד צמולה שפתחה סמוס ובעלה עושה אותה כלי וזה צבר חפרוה שריס חפרוה ממש כרוה נדיבי העם כרוה ממש ולפי' נקרא שדי המורה על היסוד כנודע (זהר הרקיע). כב. "יאות אנת" כנגד חסד. "וטב אנת" כנגד גבורה. "וקשוט אנת" כנגד ת"ת (זהר הרקיע). כג. אתוון דזיופא הם ק"ר, כי ק' דוגמת ה' מזוייפת, כקוף צפני אדם. ור' דוגמת ד' מזוייפת (זהר הרקיע).

א. ומשם נמשך הטיפה להוציא הקצוות (רמ"ו). ב. אימא כ"מ מ"ה (רמ"ו). ג. קנג ע"ב ושמות כב ע"א (דפ"ק). ד. הוקשה לו כפל והפוך הא"ב (רמ"ו). ה. הרגיש צ' קושיית, אם היפוך האותיות כי הצ' קודם לא, ואם כפול האותיות, צ' פעמים צ', וצ' פעמים א', זה לאמר שכשרצה הקצ"ה שהיא הצינה להוציא הו"ק הנקרא עלמא, ומשם נשתלשלו המדרגות עד העולם הזה השפל, היו כל האותיות סתומות צבינה כי שם נטטיירו וגרשמו וכו' (זהר הרקיע). ו. צינה (רמ"ו). ז. ו"ק (רמ"ו ונ"א). ח. ציסוד דידה (רמ"ו). היינו צבינה - א"ס (נ"א). ט. חו"צ דו"א (רמ"ו). י. אמא (רמ"ו). יא. צפ' תרומה קסא ע"א וצו"ת רות ריש פ ע"ד וצמדרש ויק"ר ריש פ' יט וע"ש עוד צביניס (לש"ו), וע"י אריכות ציהל אור. יב. מקן רד ע"א ויגש רה ע"ב (הערת הזהר). יג. כל האותיות נללו צאות צ', ולכן נצרא העולם צו (הקדוש"ש סח ע"א ע"ש). וע"י לקמן ג ע"א מש"כ צסם השער מאמרי רשבי על אות נ'. יד. הענין כי העולם הנזכר צכאן הם סוד ז' ימי צראשית דו"א ואותיות גנוזות צבית [אל"ל צבינה] והיא הצורה אותיות של ת"ת ומלכות ותמן קיימי, ונכנסו צסדר משרי"ק אתוון הן דהיפוכו. תיקוים דף עד (רמ"ו). טו. להיות האותיות צבינה שהיא נקצה, ואותיות זה דהיפוך, לכך צאו כך, שראש לכולם הצינה היא סופם צממכה, ואחר שגלגלו זה היה צבינה לכך אמו מסופא ארישייהו (אור יקר). ע"י צמיקוים דף עד ותמצא טעם למה צאים למפרע (ד"א). כי האותיות נצראו

הקדמת ספר הזהר

דף ב ע"ב²

ספר הזהר

תרגום

והאותיות של הזיוף נוטלים אותך להיות עמהם, איני רוצה לברוא בך את העולם, שהרי השקר לא יתקיים אלא אם ק' ר' יטלו אותך. מכאן, שמי שרוצה לומר שקר יקח יסוד של אמת בהתחלה ואחר כך יקיים את השקר, שהרי האות ש' היא אות אמת, אות האמת שהתיחדו בה האבות. ק' ר' הם האותיות שנראו על הצד הרע, וכדי להתקיים לקחו את האות ש' בתוכן, ונהיה קשר. כיון שראתה כך, יצאה מלפניו.

נכנסה האות צ'. אמרה לפניו, רבוננו של עולם, נוח לפניך לברוא בי את העולם, שאני בי (שבי) חתומים הצדיקים, ואתה שנקראת צדיק רשום בי, שכתוב "כי צדיק ה' צדקות אהב", ובי ראוי לברוא את העולם. אמר לה, צדי, צדי את וצדיק את, אבל את צריכה להיות טמונה, אינך צריכה להתגלות כל כך כדי שלא לתת פתחון פה לעולם. מה הטעם, היא, ובאה [האות] י' של השם של הברית הקדוש ורוכב עליה ונאחז עמה. וזה הסוד, כשברא הקדוש ברוך הוא את אדם הראשון, ברא אותו בב' פרצופים, ולכן הפנים של יו"ד חוזר לאחור כמו זה צ', ולא חוזרים פנים בפנים כמו זה, מסתכל למעלה כמו זה, מסתכל למטה כמו זה. אמר לה הקדוש ברוך הוא עוד, שאני עתיד לנסר אותך ולעשות אותך פנים בפנים, אבל במקום אחר תתעלי. יצאה מלפניו והלכה.

נכנסה האות פ'. אמרה לפניו, רבון העולמים, נוח לפניך לברוא בי את העולם, שהרי הישועה שאתה עתיד לעשות בעולם רשומה בי, וזו היא פדות, ובי ראוי לברוא את העולם. אמר לה, ראויה את, אבל בך רשום פשע בדרך סתום. כמו שהנחש שמכה ומכניס ראשו בין גופו, כך מי שחוטא כופף ראשו ומוציא ידיו. וכן ע' עוון, אף על גב שאמרה שיש בי ענוה, אמר לה הקדוש ברוך הוא, לא אברא בך את העולם. יצאה מלפניו.

נכנסה האות ס'. אמרה לפניו, רבון

בך עלמא דבגין דלא אתקיים שקרא אלא אי יטלון לך ק"ר מכאן מאן דבעי למימר שקרא^ט יטול יסודא דקשוט בקדמיתא ולבתר יוקים ליה שקרא דהא^כ את ש' את קשוט איהו את קשוט דאבהתן דאתייחדו בה ק' ר'^ט אתוון דאתחזיאו על סטרא בישא אינון ובגין לאתקיימא נטלי את ש' בגווייהו הוי קשר כיון דחמאת הכי נפקת מקמיה^פ:

עאלת את צ"ב אמרה קמיה רבון עלמא נחא קמך למברי בי עלמא (דאנא בי) |דבי| חתימין צדיקים ואנת דאתקריאת צדיק בי רשים דכתיב (תהלים יא ז) כי צדיק יהוה צדקות אהב ובי יאות למברי עלמא אמר לה צדי צדי אנת וצדיק אנת^ט אבל אנת צריך למהוי טמירא לית אנת צריך לאתגלייא כל כך בגין דלא למיהב פתחון פה לעלמא מאי טעמא איהי אתיא י' דשמא [דברית] קדישא ורכיב עלה ואתאחד בהדה ורזא דא כד ברא קב"ה לאדם הראשון^ל דו פרצופין בראו ובגין כך אנפוי דיו"ד מהדר לאחורא כגוונא דא צ"ב ולא אתהדרו אנפין באנפין כגוונא דא אסתכל לעילא כגוונא דא אסתכלת לתתא כגוונא דא אמר לה קב"ה תוב^ל דאנא זמין^ל לנסרא לך ולמעבד לך אפין באפין אבל באתרא אחרא תסתלק נפקת מקמיה ואזלת^ל:

עאלת את פ"ג אמרה קמיה רבון עלמין נחא קמך למברי בי עלמא דהא פורקנא דאנת זמין למעבד בעלמא בי רשים ודא הוא פדות^ל ובי יאות למברי עלמא אמר לה יאות אנת אבל בך אתרשים פשע בטמירו כגוונא דחיויא^ל דמחי ואעיל רישיה בין גופיה הכי מאן דחב כפיף רישיה ואפיק ידוי וכן ע (פשע) עון אע"ג דאמרה דאית ביה^ל ענוה אמר לה קב"ה לא אברי בך עלמא נפקת מקמיה^ט:

עאלת את ס אמרה קמיה רבון

מאיר הזהר

לג. זראשית כא [כח - דפ"ק ודפ"א] ע"א (ד"א). **לד.** ע"י אריכות צמאמרי רשצ"י. **לה.** הנה הרגיש שמי קושיות אחת היפוך האומיות צ' קודם א', ועוד כפל האומיות, שני פעמים א' ושני פעמים צ'. ולו"א שכשרצה הקצ"ה, שהוא הדינה, להוליא שש קצוות הנקראת עלמא כוודע, ומשם נשתלשלו המדרגות עד עולם הזה השפל, היו כל האומיות סתומות צנינה, כי שם נלטיירו ונרשמו האומיות, ולא ילא לחון עדין (שער מאמרי רשצ"י, עיי"ש אריכות, ועי' זוהר הרקיע). **לו.** יש הפרש בין גאולה לפדיון, כי גאולה צעלמא דדכורא, אס יגאלך טוב יגאל, שהוא יסוד הנק' טוב. ופדיון צעלמא דנוקצא, ונמן פדיון נפש, נפש דדוד, ונמשך פדיון זה מפה שצמלכות, וזהו סוד פ' פ"ה, ופ' זו יש צה מסטרא אחרא, כי אין פדיון אלא על ידי דבר אחר שיכנס צמקומו לפייס סט"א, כד"א פדעיהו מרדת שחת מנלתי כופר וכו' ולפיכך אתרשים צה פשע צמטירו (שער מאמרי רשצ"י). **לז.** פי' כנחש שנושך וחוזר למקומו ומרמה שלא עשה כלום כך אחת מראה סימני עטרה שאתה פודה ואינך פודה אלא צממורה וכופר (רמ"ו). **לט.** ציה (דפ"ו). **לז.** ע"י אריכות צשער מאמרי רשצ"י.

כד. ויקהל רטו ע"ב (הערת זוהר). **כה.** זראשית נג [כו - דפ"ק] ע"ב מקן רד ע"א תרומה קנצ ע"א (ד"א). **כו.** פקודי רסד ע"א תרומה קמח ע"ב (הערת זוהר). **כז.** ע"י אריכות צמאמרי רשצ"י. **כח.** הנדיקים חתומין צבות צבית קודש הרומו לנדיק יסוד עולם, כי אס אינס שלימין זו, אפילו יקיימו כל המורה אינס נקראים נדיקים. וגם צינה שהוא רצון דעלמא צקוד רשום, שהרי עלמא דחמי אסתים צדכורא שהוא יסוד נדיק, וז"ש דאנת אתקריאת נדיק צי רשום, דכתיב כי נדיק ה' נדקות אהב, שהם נו"ה הנקרא נדקות, וצינה נתפשט עד הוד, וזהו נדקות אהב ורואי שיצרא העולם צמדמו (זהר הרקיע). **כט.** ו"ס וחכס צאחור ישצנה כי חכס שהיא חכמה השציה את הדינה והאיר צה צקוד אצ"א וגם ו"ס הנוכר כאן צורת אות ל' שהם אור"א יו"ד ונו"ן (ע"ש שער הכללים פרק א', וכן עי' צהגר"א צספד"ל צ ע"ב ד"ה לא הווי), ועי' ע"ח שער כה פרק א' ציחם לז' דללס. **ל.** אדה"ר חכמה עיין פ' אמור פח ע"ב והיינו יו"ד דרכיב על נו"ן צינה וצקדמיתא לא הווי משגיחין אפין צאפין ע' צספרא דלניעותא קעו ע"ב והאזינו רלצ ע"ב (ד"ה). **לא.** עי' צ"י אור"ס ס"י כה שהוא צורת ל. **לב.** חוב (דפ"ו).

הקדמת ספר הזהר

תרגום

ספר הזהר

העולמים, נוח לך לברוא בי את העולם, שיש בי סמיכה לנופלים, שכתוב "סומך ה' לכל הנופלים". אמר לה, על כן את צריכה את מקומך ואל תזווי ממנו. אם את יוצאת ממקומך, מה יהיה על אותם הנופלים, הואיל והם סומכים עליך. מיד יצאה מלפניו.

עלמין ניחא קמך למברי בי עלמא דאית בי סמיכא לנפלין דכתיב (תהלים קמה יד) סומך יהו"ה לכל הנופלים אמר לה על דא אנת צריך לאתריך ולא תזווי מניה אי את נפיק מאתריך מה תהא [עלייהו]⁶ דאינון נפילין הואיל ואינון סמיכין עלך מיד נפקת [מקמיה]³:

נכנסה האות נ'. אמרה לפניו, רבונו של עולם, נוח לפניך לברוא בי את העולם, שבי כתוב "נורא תהילות", ותהלה לצדיקים נאווה תהלה. אמר לה, נר"ן שובי למקומך, שהרי בשבילך שבה סמ"ך למקומה ותהיי סמוכה עליה. מיד שבה למקומה ויצאה מלפניו.

עאלת את נ אמרה קמיה רבון עלמא ניחא קמך למברי בי עלמא דבי כתיב (שמות טו יא) נורא תהלות ותהלה דצדיקים נאווה תהלה⁴ אמר לה נר"ן תוב לאתריך דהא [בגיניך] (בגין כך) תבת סמ"ך לאתרה והוי סמ"ך עליה מיד תבת לאתרה ונפקת [מקמיה]⁷:

נכנסה האות מ'. אמרה לפניו, רבונו של עולם, נוח לפניך לברוא בי את העולם, שבי נקראת מלך. אמר לה, כך הוא ודאי, אבל לא אברא בך את העולם, משום שהעולם צריך מלך. שובי למקומך את ול' וכ', שהרי לא ראוי לעולם לעמוד בלי מלך.

עאלת את מ אמרה קמיה רבון עלמא ניחא קמך למברי בי עלמא דבי אתקריאת מלך⁵ אמר לה הכי הוא ודאי אבל לא אברי בך עלמא בגין דעלמא אצטריך למלך תוב לאתריך אנת ול וכ דהא לא יאות לעלמא למיקם בלא מלך¹:

באותה שעה ירדה מלפניו האות כ' מעל כסא כבודו. הזדעזעה ואמרה לפניו, רבונו של עולם, נוח לפניך לברוא בי את העולם, שאני כבודך. וכשירדה כ' מעל כסא כבודו, הזדעזעה מאתיים אלף עולמות, והזדעזעה הכסא, וכל העולמות הזדעזעו ליפול. אמר לה הקדוש ברוך הוא, כ"ף כ"ף, מה את עושה כאן, שלא אברא בך את העולם. שובי למקומך, שהרי בך כליה, "כלה ונחרצה" נשמע, שובי לכסאך ותהיי שם. באותה שעה יצאה מלפניו ושבנה למקומה.

בהיא שעתא נחת מן קדמוהי את כ מעל כורסי יקריה' אזדעזעת ואמרה קמיה רבון עלמא ניחא קמך למברי בי עלמא דאנא כבודך וכד נחתת כ מעל כורסי יקריה' אזדעזעו מאתן⁸ אלף עלמין ואזדעזעו כורסייא וכלהו עלמין אזדעזעו למנפל אמר לה קב"ה כ"ף כ"ף מה את עביד הכא דלא אברי בך עלמא תוב לאתריך דהא בך כליה (ישעיה י כג) כלה ונחרצה⁹ אשתמע תוב לכרסייך והוי תמן בההיא שעתא נפקת מקמיה ותבת לדוכתה¹⁰:

נכנסה האות י'. אמרה לפניו, רבונו של עולם, נוח לפניך לברוא בי את העולם, שאני ראשית השם הקדוש, וראוי לך לברוא בי את העולם. אמר לה, די לך שאת חקוקה בי ואת רשומה בי, וכל רצוני עולה בך, אינך ראויה להעקר משמי.

עאלת את י אמרה קמיה רבון עלמא ניחא קמך למברי בי עלמא דאנא שירותא דשמא קדישא ויאות לך למברי בי עלמא¹¹ א"ל די לך דאנת חקיק בי ואנת רשים בי וכל רעותא דילי בך סליק לית אנת יאות לאתעקרא מן שמי¹²:

נכנסה האות ט'. אמרה לפניו, רבונו של עולם, נוח לפניך לברוא בי את העולם, שאני נקראת בי טוב וישר. אמר לה, לא אברא בך את העולם, שהיי

עאלת את ט' אמרה קמיה רבון עלמא ניחא קמך למברי בי

מאיר הזהר

בתחמונים (שער מאמרי רש"י). 1. ע"י אריכות בשער מאמרי רש"י, חוהר הרקיע. 2. בריאה (ד"א). 3. ח ע"ב (דפ"ק). 4. פי' כי נודע דלאתך הוא כתר וידעת מ"ש לקמן דף כג כד דאין דינא עלאת העילות אחמר ביה ואין מידי מגיל (רס"ו). 5. ע"י אריכות בשער מאמרי רש"י וחוהר הרקיע. 6. חכמה שזו"א, שירותא ממאי דאתגלייא הוי, ולפיכך נקראת שירותא, והיא היו"ד ששש. ולתתה שיתגלה אורה בתחמונים, ושיצרא בה העולם, והשיבה כי היא נעלמת מאד, ואין ראוי שיתגלה אורה בתחמונים, כי אף בשם בן ארבע לא היה ראוי שיתגלה בו לרוב העלמה, ודי שנגלה בו לצד, ואין ראוי לגלותה יותר, כי אין העולם כדאי להשתמש בצור הזה (שער מאמרי רש"י). 7. ע"י אריכות בשער מאמרי רש"י, חוהר הרקיע. ח"ל השער מאמרי רש"י: "את חקיק ביי יורה על חכמה דזו"א. "ואנת רשים ביי" יותר דק, כעין רשימא בעלמא, יורה על מוחא דאבא, יו"ד דתלייא ממזל קדישא. "ובל רעותא דילי בך סליק" כנגד מוחא סתימא, אשר שם הרבון העליון. 8. יסוד (ד"א). וע"י שער מאמרי רש"י: שהוא תשיעי מלמעלה למטה ונקרא טוב כד"א אמרו גדיק כי טוב. תרומה קנב ע"א (הערת חוהר).

8. 1 ו"א (דפ"ק). 2. ע"י אריכות בשער מאמרי רש"י, חוהר הרקיע. ח"ל השער מאמרי רש"י: הנה בינה יש לה שתי בחינות, אם בחי' ס' סתומה, והיא כד יתבאר רביעה על בנין (ע"י ח"ב קצו ע"א), ואז מתפשט עד הוד. ואם בחינת ס' בהעלותה בחכמה ונגזרת החכמה בתוכה, ואז לא יתבאר על בנין. ובזמן הגלות, מסתלקת האם מעל הבנים בעו"ה, והבנים נופלים. ובעלותה למעלה בחכמה בסוד ס', משם משפעת אור לבנים וסומכת אותם בגלות. ואלו לא היה לבינה בחינה זו, להחמלות להיות היכל לחכמה, לא היה תקומה ח"ו לבנים העליונים בנפולם בגלות, ולא היה להם סמך וכו'. 3. ע"י שער מאמרי רש"י. 4. ע"י אריכות בזוהר הרקיע. ח"ל השער מאמרי רש"י: האותיות אורות מזהיקין מאירים ומוהירים, וכונת כל אחת באומרה שיצרא בה העולם הוא התפשטות אורה והתגלותה בתחמונים. ואלו היה אור נר"ן מתפשט יורד למטה בתחמונים, היתה מתרחקת מאד מאור סמ"ך. ולהיות כי היא לית לה מגרמה כלום אלא מאי דנקטא מלעילא, בדרתה למטה לא תוכל לעמוד מפני ריחוקה מאור סמך הסומכת אותה, ולכן אמר לה ששבו למקומה ויהיה לה מאור סמ"ך סמך ועזר בימי נפלה בגלות. 5. מ' פתוחה סוד מלכות, בהפשט אור בינה בתוכה, ואז מולכת

הקדמת ספר הזהר

דף ג ע"א²

ספר הזהר

תרגום

טובך סתום בתוכך וצפון בתוכך, זהו שכתוב "מה רב טובך אשר צפנת ליראיך". הואיל וגנוז בתוכך, אין בו חלק לעולם הזה שאני רוצה לברוא אלא בעולם הבא. ועוד, על שטובך גנוז בתוכך יטבעו שערי ההיכל, זהו שכתוב "טבעו בארץ שעריה". ועוד, שח' כנגדך, וכשתחברו יחד הנה ח"ט, ועל כן האותיות הללו לא רשומות בשבטים הקדושים. מיד יצאה מלפניו.

נכנסה האות ז'. אמרה לו, רבונו של עולם, נוח לפניך לברוא בי את העולם, שבי שומרים בניך את השבת, שכתוב "זכור את יום השבת לקדשו". אמר לה, לא אברא בך את העולם, שבך יש קרב וחרב חדה ורומח של קרב כמו שלנו". מיד יצאה מלפניו.

נכנסה האות ו'. אמרה לפניו, רבונו של עולם, נוח לפניך לברוא בי את העולם, שאני אות משמך. אמר לה, וא"ו, את וה' י' לכם שאתם אותיות של שמי, שאתם בסוד של שמי, וחוקות וגלופות בשמי, ולא אברא בכן את העולם.

נכנסה האות ד' והאות ג'. אמרו אף כך. אמר אף להן, י' לכן להיות זו עם זו, שהרי העניים לא יתבטלו מן העולם, וצריכים לגמול עמהם חסד. דל"ת הוא העני, גימ"ל גומלת לה חסד. אל תפרדו זו מזו, ודי לכן לזון זו את זו.

נכנסה האות ב'. אמרה לו, רבונו של עולם, נוח לפניך לברוא בי את העולם, שבי מברכים אותך למעלה ולמטה. אמר לה הקדוש ברוך הוא, הרי ודאי שבך אברא את העולם, ואת תהיי הראשית לברוא את העולם.
עמדה האות א' ולא נכנסה. אמר לה הקדוש ברוך הוא, אל"ף אל"ף, למה אינך נכנסת לפני כשאר כל האותיות. אמרה לו, רבונו של עולם, משום שראיתי שכל האותיות יצאו מלפניך בלי תועלת, מה אני אעשה שם. ועוד, שהרי

עלמא דאנא בי אתקריאת טוב וישר אמר לה לא אברי בך עלמא דהא טובך סתים בגוון וצפון בגוון הה"ד (תהלים לא כ) מה רב טובך אשר צפנת ליראיך הואיל וגנוז בגוון לית ביה חולקא לעלמא דא דאנא בעי למברי אלא בעלמא דאתי"ו ותו דעל דטובך גנוז בגוון יטבעון תרעי | שפתים | דהיכלא הה"ד (איכה ב ט) טבעו בארץ שעריה"ו ותו דח לקבלך"ו וכד תתחברון כחדא הא ח"ט ועל דא אתוון אלין לא רשימין בשבטין קדישין מיד נפקת מקמיה":

עאלת את ז אמרה ליה רבון עלמא ניחא קמך למברי בי עלמא דבי נטרין בניך שבת דכתיב (שמות כ ח) זכור את יום השבת לקדשו אמר לה לא אברי בך עלמא דאנת אית בך קרבא"ו וחרבא דשננא ורומחא דקרבא כגוונא דנו"ן"ו [מיד] נפקת מקמיה":

עאלת את ו אמרה קמיה רבון עלמא ניחא קמך למברי בי עלמא דאנא את משמך אמר לה ו אנת וה די לכון דאתון אתוון דשמי דאתון ברזא דשמי וחקיקין וגליפין בשמי ולא אברי בכו עלמא":

עאלת את ד ואת ג"י אמרו אוף הכי אמר אוף לון די לכון למהוי דא עם דא דהא מסכנין לא יתבטלון מן עלמא וצריכין לגמול עמהון טיבו דל"ת איהו מסכנא גימ"ל גומל לה טיבו לא תתפרשון דא מן דא ודי לכון למיזן דא לדין":

עאלת את ב"י אמרה ליה רבון עלמא ניחא קמך למברי בי עלמא דבי מברכאן לך לעילא ותתא אמר לה קב"ה הא ודאי בך אברי עלמא ואת תהא שירותא למברי עלמא":

קיימא את א לא עאלת אמר לה קב"ה אל"ף אל"ף למה לית אנת עאלת קמאן כשאר כל אתוון"י אמרה (ליה) |קמיה| [רבון עלמא בגין דחמינא] כל אתוון נפקו מן קמך בלא תועלתא מה אנא אעביד תמן ותו דהא

מאיר הזהר

להיות עטרת צעלה, צנור הקדש, וכו' להעלות "אח", שהיא נקבה, בעולם הזכר. **כא.** ע"י אריכות בשער מאמרי רש"י, וזהו הרקיע. **כב.** מרי פלגי (ד"א). **כג.** ע"י אריכות בשער מאמרי רש"י, וזהו הרקיע. **כד.** נתיב לא ידעו, צאר עליון קנ"א צ"ן, צאר תחתון הוי"ה אדני"ה אלוקים, וזה נותן קיום לעולמות שהם ה' אורות ח"צ (ד"א), ע"י פע"ח ק"ש יא. **כה.** ע"י אריכות בשער מאמרי רש"י וזהו הרקיע, וע"י הקדו"ש סח ע"א שהיינו ר"ל"א השערים. **כו.** צאמת נראית שאלה זו ששאל ה' ית' לאלף לא ניתנה ליכתב, כי איך תכנס אחר שניתנה לצ' המעלה להצדקות זה העולם וכו', אבל עם מ"ש יתרוך כי ה' ית' אמר שצ' תהיה שירותא לצד למצרי עלמא, אבל אח"כ אפשר שהאותיות יצרא בהם עיני העולם, כי לא נתמעטו כי אם להיותם שירותא למצרי עלמא לצד, ואם כן ידקק לשאל אותה למה לא נכנסה אח"כ, כדי שיצראו זה שאר עיני העולם (שער מאמרי רש"י).

יד. שמות קנז ע"א (הערת הזוהר). **טו.** ע"י שער מאמרי רש"י. **טז.** צינור המותרות (ד"א). ע"י שער מאמרי רש"י: האצר הקדוש העליון יש לו שתי צנורות: האחד מזריע זרע קודש, והצינור השני דוחה המותרות. ומותרות אלו הם שורש הדיינים, וכמ"ש בספר הכוונות בדרוש יפנה ויטול, וכו' ושתי הצנורות האלו הם סמוכין זה לזה, כי אין ציניהם אלא כקליפת השום, וכנגדם ח' וט', זה קדש וזה חול, וחמ"ש "דהא ח' לקבלך", כי הם סמוכין זה לזה, וצדבר מועט אפשר להתערב קדש בחול ח"ו, ולפיכך אין ראוי לצרף העולם בצנח"ו. **יז.** ע"י אריכות בשער מאמרי רש"י, וזהו הרקיע. **יח.** "קרבא וחרבא" נמחק בהגהות הגר"א, ובמקומו איתא "חרבא". **יט.** דין (הגהות הגר"א). **כ.** ע"י אריכות בשער מאמרי רש"י, וזהו הרקיע. ח"ל השער מאמרי רש"י: ז' מורה על היות המלכות עטרת צעלה, בסוד י' על ו' כוודע (מיקו"ז ע"צ). וזהו זכור את יום השבת, להעלותו לעולם הזכר, ולקדשו

תרגום

ספר הזהר

נתת לאות ב' אוצר גדול זה, ולא ראוי למלך עליון להעביר אוצר שנתן לעבדו וליתנו לאחר. אמר לה הקדוש ברוך הוא, אל"ף אל"ף, אף על גב שאברא את העולם באות ב"ת, את תהיי הראש לכל האותיות. אין בי יחוד אלא בך. בך יתחילו כל החשבונות וכל מעשי העולם, וכל יחוד לא יהיה אלא באות אל"ף.

ועשה הקדוש ברוך הוא אותיות עליונות גדולות, ואותיות תחתונות קטנות. ולכן ב"ת ב"ת "בראשית ברא", אל"ף אל"ף "אלהים את". אותיות מלמעלה ואותיות מלמטה, וכולן יחד הן מהעולם העליון ומהעולם התחתון.

"בראשית" רבי יודאי אמר, מה זה בראשית, בחכמה. זו החכמה שהעולם עומד עליה להכנס לתוך סודות סתומים עליונים. וכאן נחקקו ששה צדדים גדולים עליונים שמהם הכל יוצא, שמהם נעשו ששה מקורות ונחלים להכנס לתוך הים הגדול. והיינו בראשית, מכאן נבראו. מי ברא אותם, ההוא שלא נזכר, ההוא הנסתר שאינו ידוע.

רבי חייא ורבי יוסי היו הולכים בדרך. כשהגיעו לפרדס אחד, אמר רבי חייא לרבי יוסי, זה שאמרתם בראשית ודאי זה כך, משום שששה ימים עליונים [ישנם] אצל התורה ולא יותר, האחרים הם סתומים. אבל ראינו בתוך צדדי בראשית שאמר כך. הסתום הקדוש חקק חקיקות בתוך מעיו של סתר אחד שנקוד בנקודה שנעץ. ההוא חקק חקוקים ונסתר בו, כמו מי שגונז הכל תחת מפתח אחד, ואותו המפתח גונז הכל בהיכל אחד. ואף על גב שהכל גנוז בהיכל ההוא, העיקר של הכל הוא באותו המפתח. ואותו המפתח סוגר ופותח.

באותו ההיכל ישנם בו גנוזים סתומים רבים אלו על אלו. באותו ההיכל יש שערים מעשה סתום, והם חמשים. נחקקו לארבעה צדדים והיו לארבעים (ותשעה). לשער אחד אין צד, ולא ידוע אם הוא

יהיבת לאת ב"ת נבזבזא רברבא דא ולא יאות למלכא עלאה לאעברא נבזבזא דיהב לעבדוי ולמיהב לאחרא אמר לה קב"ה אל"ף אל"ף אע"ג דאת ב"ת בה אברי עלמא את תהא ריש לכל אתון^א לית בי יחודא אלא בכ"ך בך ישרון כל חושבנין וכל עובדין דעלמא וכל יחודא לא הוי אלא באת אל"ף:

[ועבד קב"ה] (ועתיד קב"ה למעבד) אתון [אתון] י עלאין רברבן ואתון תתאין זעירין^ב ובגין כך^ב ב"ת ב"ת בראשית ברא אל"ף אל"ף אלהים את אתון מלעילא ואתון מתתא וכלהו כחדא הוו מעלמא עלאה ומעלמא תתאה:

בראשית רבי יודאי אמר מאי בראשית בחכמה דא חכמה דעלמא קיימא [עלה] לאעלא גו רזין סתימין עלאין^א והכא אגליפי^א שית סטרין רברבין^ב עלאין דמנהון נפיק כלא דמנהון אתעבידו שית מקוריין^ב ונחלין לאעלא גו ימא רבא^ב והיינו [בראשית] (בראשית) מהכא אתבריאו מאן ברא לון ההוא דלא אדכר ההוא סתים דלא ידיע^ב:

רבי חייא ורבי יוסי הוו אזלי בארחא כד [מטו לחד] (בעו לממטי) בי חקל אמר ליה רבי חייא לרבי יוסי הא דאמרייתו [בראשית] (בראשית) ודאי הכי הוא בגין דשית יומין עלאין גבי אורייתא ולא יתיר אחרנין סתימין אינון אבל חמינן גו סטריי^ב בראשית דאמר הכי גליפי^א אגליף ההוא סתימא קדישא^א גו מעוי דחד טמירין^ב דנקיד^ב בנקודה דנעיץ ההיא גליפי^א אגליף וטמיר ביה כמאן דגניז כלא תחות מפתחא חדא^ב וההוא מפתחא גניז כלא בהיכלא חדא ואע"ג דכלא גניז בההוא היכלא עקרא דכלא בההוא מפתחא הוי ההוא מפתחא סגיר ופתח^ב:

בההוא היכלא אית ביה גניזין סתימין סגיאין אלין על אלין בההוא היכלא אית תרעין עובד סתימו ואינון חמשין אגליפו לארבע סטרין והוו ארבעין [ותשע] יי^ב חד תרעא לית ליה

מאיר הזהר

הווה(ר). 1. גליפו (דפ"ו). 2. בראשית מ ע"3 (דפ"א). 3. אילנות (ד"ה). 4. צריאה (ד"ה). 5. מלכות דצריאה (ד"ה). 6. עי' אריכות בשער מאמרי רש"י. 7. נמחק בגר"א. 8. נ"א סתרי (ד"ה). 9. עי' שער מאמרי רש"י. 10. גליפו (יהל אור). 11. אימא עלאה (שער מאמרי רש"י). חכמה אצא נק' סתימאה (יהל אור). 12. יסוד אימא (ד"ה). 13. דנקיט (דפ"ו). 14. יסוד אצא (ד"ה). הוא המום הסמוס שנחגלה ממנו נקודה שהוא יו"ד, והוא נעוה בו, וזמ"ש בנקודה דנעון כו' והענין הוא, כי אימא עלאה נתקקה לחילה בתוך הדעת שצחד טמירא, כי מעוי הם סוד הדעת, שהוא מנגלו דמליין לאדרין ואכסדראין (שער מאמרי רש"י). 15. כלומר שהיא נפתחת בצחי הדעת (בהגר"א על ספד"5 טו ע"ד ד"ה אחא מפתחא). 16. כלא. כי הדעת הוא הסתם כדוע (מיקרו"ו כט ע"3), וצחימותו צעבור צמעי אמא צדעת, אז סתים לאמא צסוד מ' סתומה, שהוא צ' ו' כוה בו, שהוא"ו מתחבר צ' ונעשה מ' סתומה, והו סגיר. ואח"כ כשנולד ויואל הו"ו לא לחון, אז תפתחת והו ופתח (יהל אור). 17. ושמנה (הגהות הגר"א). 18. עי' שער מאמרי רש"י.

א. אעפ"י שנברא העולם באות ב', אינה לזדה, אלא שהיא מתלבשת בכל האותיות לפעול פעולתה, והו פירוש את תהא שירותא למצרי עלמא, לומר שהיא תהיה ההחלה לזד, אצל לא שמהיה לזדה פועלת וכו', ומכל מקום לא תאיר את ב' לזדה אלא על ידי אור אלף המתעלם בתוכה ומאיר בה וכו' כי גם בית לא תקבל שפע להאיר בצריחת העולם אלא ע"י אור אל"ף המתעלם בתוכה (שער מאמרי רש"י). 3. עי' צהגר"א על ספד"5 א ע"ד צהגה"ה כי צחלה היה בלא מתקלף וצסוד ב', דהיינו חו"ב, ואמר הקצ"ה לאל"ף, כל ייחודי לא יהיה אלא בך. והיינו הכתר שהוא הדעת, פלא אלף אדרין ואכסדרין. וכן הוא צהגר"א על ס"י ד ע"א. עי' דע"ה ח"3 עו ע"א. 4. קנט ותרומה קלב ע"א ושם קעד ע"א ותלוה קפ ע"3 ויקרא צ ע"א ופנחס רכ ע"א ופקודי רכח ע"3 ויחי רלד ע"3 ויקהל רה ע"3 (ד"ה), בראשית ט ע"3 (דפ"א). 7. אלו מעולם העליון צינה ואלו מעולם התחתון מלכות (שער מאמרי רש"י). 8. כי לפי שנכנסו האותיות ע"ד תשר"ק נמאס שצ' עאלת קודם הא' ולהכי התחיל צ' (רח"ו). 9. ע"ק (ד"ה). פי' הכא צחכמה הנימו חקיקתם ו"ק דארין שמנהון נפקי ו"ק של ז"א ומן ו"ק דז"א נפיק כולא. הרש"3 (נ"א). בראשית מ ע"3 (הערת

הקדמת ספר הזהר

דף ג ע"ב²

ספר הזהר

תרגום

למעלה אם הוא למטה (הוא למעלה הוא למטה), ולכן אותו השער סתום.

סטרא לא ידיע אי הוא לעילא אי הוא לתתא | איהו לעילא איהו לתתא | ובגין כך ההוא תרעא סתים²:

בתוך אותם השערים יש מנעול אחד, ומקום אחד קטן להכניס אותו המפתח בו, ואינו נרשם אלא ברושם של המפתח. אין יודעים בו אלא אותו המפתח (של הפתח) לבדו. ועל זה הסוד "בראשית ברא אלהים". "בראשית" - זה המפתח שהכל סתום בו, והוא סוגר ופותח, ושושה שערים כלולים בו באותו המפתח שסוגר ופותח. כשסוגר את אותם השערים וכולל אותם בתוכו (והכל בתוכו), אז ודאי כתוב "בראשית", דבר גלוי בכלל דבר סתום. ובכל מקום בר"א - זה דבר סתום, סוגר ולא פותח. אמר רבי יוסי, ודאי זה כך, ושמעתי את הנר הקדוש שאומר כך, שדבר סתום הוא ברא, סוגר ולא פתוח. ובעוד שהיה סגור במילת "ברא", לא היה העולם ולא יכל להתקיים, והיה מכסה על הכל תהו. וכששולט תהו הזה, העולם לא היה ולא יכול להתקיים.

גן אינון תרעין אית מנעולא חדא וחד אתר דקיקי² לאעלא ההוא מפתחא ביה ולא אתרשים אלא ברשימו דמפתחא לא ידעין ביה אלא ההוא מפתחא | דפתחא | בלחודוי ועל רזא דנא בראשית ברא אלהים בראשית דא מפתחא דכלא סתים ביה והוא סגיר ופתח ושית תרעין כלילין ביה בההוא מפתחא² דסגיר ופתח כד סגיר אינון תרעין וכליל לון בגויה [נ"א וכלה בגויה] כדין ודאי כתיב בראשית מלה גליא² בכלל מלה סתימאה ובכל אתר בר"א מלה סתימאה איהו סגיר ולא פתח² א"ר יוסי ודאי הכי הוא ושמענא לבוצינא קדישא² דאמר הכי דמלה סתימאה איהו ברא סגיר ולא פתח ובעוד דהוה סגיר² במלה דברא עלמא לא הוה² ולא אתקיים והוה חפי [על] כלא תה"ו² וכד שלטא האי תה"ו עלמא לא הוה ולא אתקיים:

מתי אותו המפתח פותח שערים ומזדמן לשמוש ולעשות תולדות. כשבא אברהם, שכתוב "אלה תולדות השמים והארץ בהבראם", ושנינו באברהם. ומה שהכל היה סתום במלת "ברא" חזרו האותיות לשמוש, ויצא עמוד שעשה תולדות, אבר, היסוד הקדוש, שהעולם עומד עליו. כשהאבר הזה נרשם במלת "ברא", אז רשם הסתום העליון (הקדוש, לגלות) רושם אחר לשמו ולכבודו. וזהו "מ"י ברא אלה". וגם כן השם הקדוש שמתברך שהוא "מה" שנרשם, והוציא מן ברא, אבר, והוא רשום באלה מצד זה ואבר מצד זה, הסתום הקדוש. אלה עומד, אבר עומד, כשנשלם זה, נשלם זה. חוקק לאבר הזה ה', וחוקק ל"אלה" הזה י'.

אימתי ההוא מפתחא פתח תרעין² ואזדמן לשמושא ולמעבד תולדין² כד אתא אברהם² דכתיב (בראשית ב ד) אלה תולדות השמים והארץ בהבראם ותנינן באברהם ומה דהוה כלא סתים במלת ברא² אתהדרו אתוון לשמושא ונפק עמודא דעבד תולדין אבר יסודא קדישא דעלמא קיימא עליה כד האי אבר² אתרשים במלת ברא כדין רשים סתימא² | עילאה קדישא | לגלאה רשימו² אחרא לשמיה וליקריה ודא איהו מ"י וברא אלה וגם כן שמא קדישא דאתברכא דאיהו מ"ה² אתרשים ואפיק מן ברא אבר² והוא רשים באלה² מסטרא דא ואבר² מסטרא דא סתימאה קדישא אלה קיימא אבר קיימא כד אשתלים דא אשתלים דא גליף להאי אבר ה' גליף להאי אלה י"י²:

האותיות מתעוררות להשלים את הצד הזה ואת הצד הזה, ואז מוציא מ"ם. נוטל אחד לצד הזה ואחד לצד הזה. נשלם השם הקדוש ונעשה אלהים, גם כן השם

אתערן אתוון לאשלמא להאי סטרא [ולהאי סטרא כדין אפיק מ"ם נטיל חד להאי סטרא וחד להאי סטרא] אשתלים שמא קדישא² ואתעביד אלהים גם כן שמא

מאיר הזהר

שהוא סוד הספד הראשון מזה נתקן אבר היסוד ונתגלה צו"א. ולהיות כי על ידי היסוד הזה מזדווג ז"א עם המלכות הנקראת מ"ה לכן נקרא אברהם אבר מ"ה שהוא גורם חיבור יסוד במלכות (שער מאמרי רש"י נה ע"א). **לו**, פי', יסוד דו"א, קודם הארת מול הי"ג דא"א, שנקרא ברא (מ"מ). **לו**, פי', עולם הנקודות נברא ב"אב"ר" ללא בחינת שם מ"ה (דע"ה ח"ב ד ע"ב). **לת**, פי', א"א הנז"ל סתימאה קדישא (מ"מ). **לט**, פי', תיקון הבניה תמלה הנקרא מ"י וברא אלה, פי' תיקון ו"ק דו"א (מ"מ). **מ**, כלומר שם הוי"ו צמילוי אל"ף, יו"ד ה"א וא"ו ה"א, ע"י לעיל בשם ספר הדע"ה. **מא**, פי', הוי"ו יסוד דו"א ממול הי"ג דא"א, וא"א נקרא ברא, וזהו מן ברא אבר (מ"מ). **מב**, פחד (רמ"ו). **מג**, חסד (רמ"ו). **מד**, פי' רצה המאזיל צ"ה לחבר יסוד עם מלכות הנקראת מה, ולכן גליף באבר ה' דמ"ה, ובאלה י' דמ"י, וכך מ' דמ"ה באברהם, ומ' דמ"י באלהים, ונשלם אברהם ואלהים (מ"מ). **מה**, פי' כמ"פ ש' משפטים קה ע"א, ח"ל וכד ברא אלה ברא שמים. הרש"ב (נ"א).

נד, ע"י אריכות בשער מאמרי רש"י וציהל אור, וע"י תיקון לו ע"ב, וע"י צהגר"א על ספד' ריש טו ע"ד. **נה**, עטרת היסוד דאבא, הרי הוא מלכות ידיה, השורה באימא עלאה תמיד, וכן ע"י בלק קנג ע"ב (צירוריס ח"א סב ע"ב). **נו**, ענין הטעמי סגיר ופתח (ד"א). **נז**, בחכמה, שהוא יסוד אבא, ברא א"א את הוי"ק דו"א. ופי' "מלה גלייא" היא מלת "שית", כי ו"ק נודעים הם, ומלת "ברא" היא "מלה סתימאה", כי לא הזכיר מי הוא הבורא, שהוא א"א (מ"מ). **נכ**, לעיל במפתח שהוא יסוד אבא, אמר סגיר ופתח, וכאן שמדבר בא"א, אמר סגיר ולא פתח, כי הוא נעלם מאד (מ"מ). **נט**, לרש"י קראו צו"ג קדישא, ר"ל נר קדוש (ח"ג רנא ע"א). **נז**, פי' כל זמן שהיו כל הפרזופים כלולים בא"א, שעדיין לא תיקנס (מ"מ). **נח**, פי' עולם האצילות לא נתקן (מ"מ). **נח**, פי' כמו עולם המהו שעדיין לא היה תיקון צפרופים (מ"מ). **נח**, אבא (מ"מ). **נד**, זד ע"א (ד"א). כל התולדות שעושים זו"ן, ככה אבא הוא (מ"מ). **נה**, על ידי השפע שנשפע באברהם שהוא חכמת ז"א

תרגום

של אברהם, כשנשלם זה נשלם זה. ויש אומרים שלקח הקדוש ברוך הוא מ"י זרק באל"ה ונעשה אלהים. ולקח הקדוש ברוך הוא מ"ה זרק באב"ר ונעשה אברהם. (ומלת מ"י רומזת לחמשים שערי בינה. ויש בה יו"ד, האות הראשונה של השם הקדוש. ומלת מ"ה רומזת למנין השם הקדוש, ויש בה האות השניה של השם הקדוש יהו"ה, כמו שנאמר "אשרי העם שככה לו וגו'", "תולה ארץ על בלי מ"ה", ואז התקיימו שני עולמות, ביו"ד העולם הבא ובה"א העולם הזה. כלומר במ"י ברא את העולם הבא, ובמ"ה ברא את העולם הזה, וזהו רמז מעלה ומטה).

ואז עשה תולדות ויצא שם שלם מה שלא היה מקודם לכן. זהו שכתוב "אלה תולדות השמים והארץ בהבראם", כולם היו תלויים עד שנברא שמו של אברהם. כיון שנשלם השם הזה של אברהם, נשלם השם הקדוש. זהו שכתוב "ביום עשות ה' אלהים ארץ ושמים".

השתטח רבי חייא בארץ ונישק את העפר, ובכה ואמר, עפר עפר, כמה אתה קשה עורף, כמה אתה בחוצפה, שכל מחמדי העין ירקבו בך, כל עמודי אורות העולם תאכל ותפורר. כמה אתה חצוף, הנר הקדוש שהיה מאיר את העולם, השליט הגדול הממונה, שזכותו מעמידה את העולם, ירקב בך. רבי שמעון אור הנר, אור העולמות, אתה נרקב בעפר, ואתה מקיים ומנהיג את העולם. השתומם רגע אחד ואמר, עפר עפר, אל תתגאה, שלא ימסרו בך עמודי העולם, שהרי רבי שמעון לא ירקב בך.

קם רבי חייא והיה בוכה. הלך ורבי יוסי עמו. מאותו היום התענה ארבעים ימים [כדי] לראות את רבי שמעון [בחלום]. אמרו לו, אינך רשאי לראותו. בכה והתענה ארבעים ימים אחרים. הראו לו במחזה את רבי שמעון ורבי אלעזר בנו שהיו עוסקים בדבר הזה שאמר רבי יוסי, והיו כמה אלפים שומעים לדיבורו. בינתיים ראה כמה [בעלי] כנפיים גדולים עליונים, ומעלים עליהם את רבי שמעון ואת רבי אלעזר בנו,

ספר הזהר

דאברהם כד אשתלים דא אשתלים דא ויש אומרים דנטל קב"ה מי ושדי באלה ואתעביד אלהים ונטל קב"ה מה ושדי באבר ואתעביד אברהם⁶ (ומלת מ"י רומז לחמשים שערי בינה ואית בה יו"ד אות קדמאה | דשמא קדישא⁷ | קדישא דשמא):

ומלת מ"ה רומז | למנינא דשמא קדישא | (לחשבון השם הקדוש באותיותיו ובמלואו) ואית ביה אות שניה דשמא קדישא יהו"ה כמה דאת אמר (תהלים קמד טו) אשרי העם שככה י לו וגו' (איוב כו ז) תולה ארץ על בלי מה וכדין אתקיימו תרין עלמין ביו"ד עלמא דאתי ובה"א עלמא דא כלומר במ"י ברא אלה בראי עולם הבא ובמ"ה ברא עולם הזה ודין הוא רמז עילא ותתא⁸:

וכדין עבד תולדות ונפק שמא שלים [מה] [מאן] דלא הוה | קדם דנא | [קודם] [קדים] הה"ד (בראשית ב ד) אלה תולדות השמים והארץ בהבראם כלהו הוו תליין עד דאתברי שמיא [ד]אברהם כיון דאשתלים שמא דא [דאברהם] שמא קדישא אשתלים הה"ד (שם) ביום עשות יהו"ה אלהים ארץ ושמים:

אשתטח רבי חייא בארעא ונישק לעפרא [ובכה] ואמר עפרא עפרא כמה את קשי קדלי כמה את | בחציפו | (בחצפו) דכל מחמדי עינא יתבלון בך כל עמודי נהורין דעלמא תיכול ותידוק כמה את חציפא בוצינא קדישא דהוה נהיר עלמא שליטא רברבא ממנא דזכותיה מקיים עלמא⁹ אתבלי בך רבי שמעון נהירו דבוצינא נהירו לעלמין¹⁰ את בלי בעפרא ואנת קיים ונהג עלמא אשתומם רגעא חדא ואמר עפרא עפרא לא תתגאי דלא יתמסרון בך עמודין דעלמא דהא רבי שמעון לא אתבלי בך:

קם רבי חייא והוה בכי אזל ורבי יוסי עמיה מההוא יומא אתעני ארבעין יומין למחמי לרבי שמעון אמרו ליה לית אנת רשאי למחמי ליה בכה ואתעני ארבעין יומין אחרנין אחזיאו ליה בחזווא¹¹ לרבי שמעון ורבי אלעזר בריה דהוה לעאן במלה דא דאמר רבי יוסי והוה כמה אלפין צייתין למלוליה אדהכי חמא כמה גדפיין¹² רברבין עלאין וסליקו עלייהו רבי שמעון ורבי אלעזר בריה

מאיר הזהר

וכמו כן מציא כאסמכתא לדבריו את דברי הזהר כאן, ועי' עוד צנהגרא על תיקון קה ע"א. ג. ככה צנינא מ"ה, ר"ל אשרי מי שמדת מ"ה לחלקו (רס"ו). ד. "אלה ברא" נמחק דפ"מ. ה. י"א שהוא גליון (ד"א). ו. קשה עורף (ד"א). ז. צמורמו (אור יקר). ח. שלא נראה קשת צימיו (רס"ו). ט. עי' לקמן רנה סע"א. י. דעלמין (דפ"ו). יא. צלי (נוסף צנהגות הגר"א). יב. ממשא רצינו למד, וטעם המספר הזה הוא צסוד התשובה שהיא צינה מרובעת, אימא רביעא על צנין, שהיא ס מרובעת (אור יקר). יג. צסוד הנפשות בעולם הזה על הקצר, אלף שלא נתן רשות לעין לראות וחזיון זה נקרא גליו עיניים, כמ"ש (מ"ב ו טו) פקח את עיני הנער (אור יקר). יד. מלאכים בעלי כנפיים, ואפשר שלא השיג מהם אלף הכנפים (אור יקר).

א. ע' לקמן יו ע"א (לש"ו). עי' ע"ש שער הנסירה פרק ח'. בעולם הנקודות היה רק האצור לצד ללא צחינת מ"ה, והמ"ה הוא צסוד עטרת היסוד (דע"ה ח"ב ד ע"ב). כלומר, שגילוי שמו ית' צצחינת שם מ"ה נמשך צסוד צסוד אור מים ריקע, והוא הצסוד שנתגלה צפומיה דלמה (כללים ח"א נו ע"א), וזהו מה שנתגלה ציום הראשון של מעשה בראשית ומיד נגזו (כללים ח"א קב ע"א). ועי' אד"ר קמב ע"א שארכייה דההוא אלה רמ"ס עלמין, והוא גימ' אצריה כאן (כללים ח"ב נא ע"א). היסוד נעשה על ידי התפשטות שפעת אור הצסוד דהשם מ"ה, והיינו "אצ"ר מ"ה" (ציאוריס ח"ב עא ע"ב). ג. עי' כללים ח"ב נו ע"ג, מצאנר את עניין היו"ד שצפומה דלמה (הרי הוא עניין עטרה דיסוד) דמרתו על י' דשם הוי"ה צ"ה, וכן על י' דלדני, וי' דשד"י ודיעקב ודישראל,

הקדמת ספר הזהר

דף ד ע"א²

תרגום

ועולים לשיבת הרקיע. וכל אלו [בעלי] הכנפיים היו מחכים להם. ראה שחוזרים ומתחדשים בזיו, ומאירים יותר מהאור של זיו השמש.

פתח רבי שמעון ואמר, יכנס רבי חייה ויראה בכמה [אורות] עתיד הקדוש ברוך הוא לחדש את פני הצדיקים לעתיד לבוא. אשרי הוא מי שנכנס לכאן בלי בושה, ואשרי מי שעומד באותו העולם כעמוד חזק בכל. וראה שהיה נכנס והיה עומד רבי אלעזר, ושאר העמודים שיושבים שם. והוא היה מתבייש, והצניע את עצמו, ונכנס וישב לרגלי רבי שמעון. יצא קול ואמר, הנמך עיניך, אל תרים ראשך ואל תסתכל. הנמך עיניו וראה אור שהיה מאיר למרחוק.

חזר הקול כמקודם ואמר, עליונים נסתרים שתומים, פקוחי העין, אותם שמשוטטים בכל העולם, הסתכלו וראו, תחתונים (תנאים) ישנים שתומים בחוריים, התעוררו. מי מכם שהופכים חושך לאור וטעם מר למתוק, טרם בואם לכאן. מי מכם שמחכים בכל יום לאור שמאיר בשעה שהמלך פוקד את האילה, ומתכבד, ונקרא מלך מכל מלכי העולם. מי שלא מצפה לזה בכל יום באותו העולם, אין לו כאן חלק.

בינתיים ראה כמה מן החברים סביבו, כל אותם העמודים שעומדים, וראה שמעלים אותם לשיבת הרקיע. אלו עולים ואלו יורדים. ומעל כולם ראה את בעל הכנפיים שהיה בא, והוא נשבע שבועה ששמע מאחורי הפרגוד, שהמלך פוקד בכל יום וזוכר את האילה ששוכבת בעפר, ובוטט בעיטות באותה שעה בשלש מאות ותשעים רקיעים, וכולם מפחדים ורועדים

ספר הזהר

וסליקו למתיבתא דרקיעא" וכל אלין גדפיין" הוו מחכאן להו חמא דמתהדרן [ומתחדשן] (דמתחדשן) בזיוון ונהירו יתיר מנהורא דזיוא דשמשא:

פתח רבי שמעון ואמר ייעול רבי חייה וליחמי בכמה דזמין" קב"ה לחדתא אנפי צדיקייא לזמנא דאתי זכאה איהו מאן דעאל הכא בלא כסופא וזכאה מאן דקאים בההוא עלמא כעמודא תקיף" בכלא וחמא דהוה עאל והוה קם רבי אלעזר" ושאר עמודין דיתבין תמן" והוא הוה כסיף" ואשמיט גרמיה ועאל ויתב לרגלוי דרבי שמעון קלא נפק ואמר מאיך עינך לא תזקוף רישך ולא תסתכל מאיך עינוי וחמא נהורא דהוה נהיר למרחוק:

קלא אהדר כמלקדמין ואמר עלאין טמירין" סתימין" פקחי עינא" אינון דמשטטן בכל עלמא" אסתכלו וחמו [תתאין] (תנינו) |תנאין| דמיכין" סתימין בחוריקון אתער" מאן מנכון די חשוכא מהפכן לנהורא" וטעמין מרירא למתקא עד לא ייתון הכא מאן מנכון דמחכאן בכל יומא לנהורא דנהיר בשעתא דמלכא" פקיד לאילתא" |ואתייקר| ואתקרי מלכא מכל מלכין דעלמא מאן דלא מצפה דא בכל יומא" בההוא עלמא לית ליה חולקא הכא:

אדהכי חמא כמה מן חברייא סחרניה כל אינון עמודין" דקיימין וחמא דסליקו לון למתיבתא דרקיעא אלין סלקין ואלין נחתין" ועילא דכולהו |חמא| מארי דגדפיל" דהוה אתי והוא אומי אומאה" דשמע מאחורי פרגודא דמלכא מפקד בכל יומא" ודכיר לאילתא די שכיבת לעפרא" ובעט בעיטין בההוא שעתא בתלת מאה ותשעין רקיעין" וכלהו מרתתין וזעין

מאיר הזהר

עגמס שגורמים עוגשים הם ישמשו הטוב, ולכן צעת שירדו אל הגרון, אז לא נשאר במדרגות הדינים רק שליש התחמוץ שלהם, וצ' שלישי העליונים הם עגמס יצאו מן החושך אל האור. ועי' שם (נקודות י') שזה מעלת הכלים שדווקא מהקלקול צא התיקון. **כח**. ת"מ (רמ"ו). **כט**. צדוק היסוד, והמלכות נקראת אילת השחר (אור יקר). מלכות (רמ"ו). ויקהל קצו ע"א (הערת הזוהר). **ל**. שאינו מיוחד לילה ביום, סוד עשיה ציטירה (רמ"ו). **לא**. הם הצדיקים שזכו להיות ראשים ומלמדים את בני דורם שהם מסוד היסודות (רמ"ו). **לב**. עי' זוהר הרקיע. **לג**. מט"ט (רמ"ו ומ"מ). **לד**. נשבע שבועה (ד"א). **לה**. צדוק שבוע לסעוד ולסמוך סוכת דוד הגופלת (רמ"ו). **לו**. עי' ע"ח שער הקלי' פרק ג: לא נשאר צדוקא דז"א דאלילות דקדושה רק צחי' מלכות שבה שהיא צחי' עשירית תחמונה שבה. ושאר הטי' ספירות העליונים שבה, שצאו לה מט"ס הראשונים שבו דז"א כנודע, אלו ירדו למטה צדוקא דקליפה. ואלו הטי' ראשונים נקרא רישא, אשר היא שכיבת לעפרא, כי היא נמונה בין הקליפות, צדוק עפר המשכן, ע"כ. ו"ל המ"מ: הצריאה היא עפר אשר יהיה בקרקע המשכן, כי מלכות דאלילות נקרא משכן, והצריאה נקרא קרקע המשכן, ועפר הם המלכים שגפלו שם. **לז**. פי' הרמ"ו בהגהותיו שהוא מניין שמים או שכינה [עם ה' אותיותיו] (מ"מ). כמנין שמים - א"ס (נ"א). עי' ויקהל קצה ע"ב (לש"ו). שמות מצ (הערת הזוהר).

ג. בגין דמין מתיבתא אית לעילא מתיבתא דהוא נער מטטרו"ן ומתיבתא עילאה דקב"ה וכל אחר דתנין מתיבתא עילאה דא הוא דקב"ה מתיבתא דרקיע דא מטטרו"ן (ו"ח לו ע"א). מן עדן שלמעלה מושב הנשמה כי ג"ע תחמוץ הוא מושב הרמות וזה פרחין הרומין ומתחברין עם הנשמות (רמ"ו). **ד**. פי' מלכים בעלי כנפים הוו ממתינים לרשב"י ור"א צנו שירכבו עליהם בחזרתם ממתבתא דרקיעא. הרש"ב (נ"א). **טו**. דיבר כנגד כל היושב בעולם הזה (רמ"ו). **טז**. שמגין על דורו (חסר) (רמ"ו). **יז**. לכבודו (רמ"ו). **יח**. לכבוד ר"ש שהיה יורד (רמ"ו). **יט**. היה ממציא בפני הגדולים (ד"א). **כ**. השפיל עיניו מלהסתכל בזיו פני רשב"י והלך למרחוק ולא נסתכל מגו (חסר) צפניו (רמ"ו). **כא**. היינו שבעה עינים (רמ"ו). **כב**. הם הצדיקים שכבר נמו, והם גנוזים בג"ע (מ"מ). **כג**. שהחיים, החומר שלהם מונע השגתם, וטח מראות עיניהם, אבל אלו פקחי עינא (מ"מ). **כד**. פי' נשמות הצדיקים אחר המיתה מושטטים בעולם הזה (מ"מ). **כה**. כנו' במילת ישנים צשינת התענוגים והחומר (רמ"ו). **כו**. אותם שהשיגה סתום צנחיריהם הקיפו משינתם (ד"א). **כז**. לקום באשמורת צדוקר (רמ"ו). עי' פת"ש (ו"א לת): כל מה שהמוחין דקטנות יורדים, הם מתמעטים ונשקעים יותר וכו' כאשר מתחילים לירד אז מתמעטים, והיינו, שהדינים עגמס כמה מדרגות יש בהם, שכל מדרגה היומר עליונה שבהם יכולה בעגמס להסתפק לרחמים וכו' שהדברים

תרגום

ספר הזהר

לפניו. ומוריד על זה דמעות, ונופלות אותן הדמעות הרותחות כאש לתוך הים הגדול. ומאותן הדמעות עומד אותו הממונה על הים ומתקיים, ומקדש את שמו של המלך הקדוש, ומקבל עליו לבלוע את כל מימי בראשית וכוונס אותם לתוכו, בשעה שיתקבצו כל העמים על העם הקדוש, ויתיבשו המים, ויעברו ביבשה.

בין כך שמע קול שאומר, פנו מקום פנו מקום, שהנה מלך המשיח בא לשיבת רבי שמעון, היות שכל הצדיקים ששם ראשי הישיבה, ואותן ישיבות ששם הן רשומות, וכל אותם חברים שבכל ישיבה עולים מהישיבה של כאן לשיבת הרקיע, והמשיח בא בכל אותן הישיבות וחותרם את התורה מפי החכמים. ובאותה השעה בא המשיח, מתעטר מראשי הישיבות בעטרות עליונות. באותה שעה קמו כל אותם החברים, וקם רבי שמעון, והיה עולה אורו עד רום הרקיע.

אמר לו, רבי, אשריך שתורתך עולה בשלש מאות ושבעים אורות, וכל אור ואור נפרד לשש מאות ושלושה עשר טעמים שעולים ורוחצים בנהרות אפרסמון טהור. והקדוש ברוך הוא חותרם את התורה מישיבתך ומישיבתו של חזקיהו מלך יהודה ומתוך ישיבתו של אחיה השילוני. ואני לא באתי לחתום מישיבתך, אלא בעל הכנפיים בא לכאן, שהרי ידעתי שלא יכנס לתוך הישיבות האחרות אלא לשיבתך.

באותה שעה סיפר לו רבי שמעון על אותה השבועה שנשבע בעל הכנפיים. אז הזדעזע המשיח והרים קולו, והזדעזעו הרקיעים, והזדעזעו הים הגדול, והזדעזעו הלוייתן, וחשב העולם להתהפך.

בין כך ראה את רבי חייא לרגלי רבי שמעון. אמר, מי נתן כאן אדם שלבוש בגדי אותו העולם. אמר לו רבי שמעון, זה הוא רבי חייא, האור של נר התורה. אמר לו, יכנס הוא ובניו ויהיו מהישיבה שלך. אמר רבי שמעון, זמן יתן לו. נתנו לו זמן, ויצא משם מזועזע ועיניו זולגות דמעות. הזדעזע רבי חייא

קמיה ואוריד דמעין⁶ על דא ונפלי אינון דמעין רתיחין⁷ כאשא לגו ימא רבא⁸ ומאינון דמעין קאים ההוא ממנא דימא⁹ ואתקיים וקדיש שמייה דמלכא קדישא¹⁰ וקביל עליה למבלע כל מימיו דבראשית ויכנוש להו לגויה בשעתא דיתכנושון כל עממיא על עמא קדישא וינגבון מיא ויעברון בנגיבו:

אדהכי שמע קלא דאמר פנון אתר פנון אתר דהא מלכא משיחא אתי למתיבתא דרבי שמעון בגין דכלי צדיקיא דתמן רישי מתיבתא ואינון מתיבתי דתמן רשימין אינון¹¹ וכל אינון חברין די בכל מתיבתא סלקין ממתבתא דהכא למתיבתא דרקיעא ומשיח אתי בכל אינון מתיבתי וחתים¹² אורייתא¹³ מפומייהו דרבנן¹⁴ ובההיא שעתא אתי משיח מתעטר¹⁵ מן רישי¹⁶ מתיבתי בעטרין עלאין בההוא שעתא קמו כל אינון חבריאי וקם רבי שמעון והוה סליק נהוריה עד רום רקיעא:

אמר ליה רבי זכאה אנת דאורייתך סלקא בתלת מאה¹⁷ ושבעין¹⁸ נהורין¹⁹ וכל נהורא ונהורא אתפרשת לשית מאה ותליסר טעמין סלקין ואסתחין בנהרי אפרסמונא דכיא²⁰ וקב"ה איהו חתים אורייתא ממתבתך וממתבתא דחזקיה מלך יהודה²¹ ומגו מתיבתא דאחיה השלוני ואנא לא אתינא למחתם²² ממתבתך אלא מארי דגדפינ²³ [אתי] (עאל) הכא דהא ידענא | דלא ייעול גו מתיבתי אחריתי אלא במתיבתך:

בההיא שעתא סח ליה רבי שמעון ההוא אומאה דאומי מארי דגדפינ כדין אזדעזע משיח וארים קליה ואזדעזעו רקיעין ואזדעזע ימא רבא ואזדעזע לוייתן וחשיב עלמא לאתהפכא²⁴:

אדהכי חמא לרבי חייא לרגלוי דרבי שמעון אמר מאן יהיב הכא בר נש לביש מדא דההוא עלמא²⁵ אמר רבי שמעון דא איהו רבי חייא נהירו²⁶ דבוצינא דאורייתא אמר ליה יתכנוש הוא ובנוי וליהוון ממתבתא דילך א"ר שמעון זמנא יתייבה ליה יהבו ליה זמנא ונפק מתמן מזדעזע וזלגין עינוי דמעין אזדעזע

מאיר הזהר

נראה כי הוא לשון של השלמה. **פ.** מכריע ציניהס (רס"ו). **י.** מכריע ציניהס לראות מי הטיב לדקדק ולפרש מה שממע מלמעלה (אור יקר). **יא.** פי' צישיבה שאינו חותם מנזיח עטרות (רס"ו). **יב.** עי' הגהות הרס"ו ח"ג קמט ע"ב ש"מתעטר" בכל מקום זוהר ר"ל מזדווג. **יג.** ריחי (נ"א רישי) (דפ"ו). **יד.** ג"ר (רס"ו). **יז.** כאלו ז' התחטוים (רס"ו). **יח.** היינו ש' כנגד ג"ר, וע' כנגד ז"ת כי למעלה המספר יותר גדול, א"ס (נ"א). **יט.** עי' ספד"ל פ"ב (יט ע"ב) שזה המזל התחתון צדיקנא דא"ל. **י.** עי' ב"ע קלה ע"א, העוה"ב הוא צבחינת י"ג נהרי דאפרסמונא דכיא דהיינו י"ג נזיעין דמשח רבות [פנימיות הארת הי"ג ת"ד]. **יא.** אלו הג' ישיבות הם סמוכים זה לזה (רס"ו). **יב.** שהרי הקב"ה חותם (רס"ו). **יג.** בעל הכנפים והוא מטטרון שר הפנים (רס"ו, וד"א). **יד.** שיש לו ל"ו מימין ול"ו משמאל (נ"א). **טו.** שחשבו שזה משיח והגיע הקן (רס"ו). **טז.** שמראה זה היה צהקין (רס"ו). **יז.** שהיה יודע שם שמכריים עליו (רס"ו).

א. גבורה ומלכות (רס"ו). **ב.** הם נ"ו"ה דז"א שהם מתלכדים בתוך המלכות דאלילות להמתק שם. כשיולאס מהמלכות הם דינים גמורים, כסוד הוליא הקב"ה חמה מנחמיקה. וכשהם בתוך המלכות נעשו מוחין אליה ואז מתמתקים (מ"מ). **ב.** בראשית כו ע"ב ושמות יט ע"א ויקהל ק"ו ע"א (ד"א). הוא ע"ד מאמה"כ "אל גינת אגוז ירדתי" כי האי ירידה עלייה הוא, שעולין ב' הדינין למ"ס ושם הם נמתקין, שכן מיתוק הדינין נעשה ע"י עלייתן לשרשן (דע"ה ח"ב ג ע"ב). **ג.** מסוד הדין (רס"ו). **ד.** הוא חכמה דבריאה (לש"ו). **ה.** הרג לשר של ים (ב"ב עד ע"ב), ובתזונומו מתך רהב (איוז כו יב), וכל יום צעת נפילת דמעין אלו, מחי לאותו ממונה וקם ומודה ומשבת, כי סיבת מיתתו על שלא רצה לבלוע מימי בראשית, ולכן עתה קיבל בתשובתו לקבל כולם בתוכו, ולבלעם צעת צאת המשיח (רס"ו וזהו הרקיע). **ו.** מלכא משיחא הוא נשמה דשאר נשמות הנדיקים שעמדו בעולם הזה (אור יקר). **ז.** דברי ר' חייא שנותן טעם לנביאת המשיח (רס"ו). **ח.** שם כל אחד (רס"ו). **ט.** עי' ח"ג דף לה ע"א שם

הקדמת ספר הזהר

דף ד ע"ב²

ספר הזהר

תרגום

ובכה, ואמר, אשרי חלקם של הצדיקים באותו העולם, ואשרי חלקו של בר יוחאי שזכה לכך. עליו כתוב "להנחיל אוהבי יש ואוצרותיהם אמלא".

"בראשית". רבי שמעון פתח "ואשים דברי בפין". כמה יש לו לאדם לעסוק בתורה יומם ולילה, משום שהקדוש ברוך הוא מקשיב לקולות אותם שעוסקים בתורה. ובכל דבר שמתחדש בתורה על ידי אותו שעוסק בתורה, עושה רקיע אחד.

שנינו, באותה השעה שדבר תורה מתחדש מפי אדם, המילה ההוא עולה ומזדמן לפני הקדוש ברוך הוא, והקדוש ברוך הוא נוטל את אותו הדבר ומנשק אותו, ומעטר אותו בשבעים עטרות גלופות וחקוקות. ודבר חכמה שהתחדש, עולה ויושב על ראש הצדיק חי העולמים, וטס משם ומשוטט בשבעים אלף עולמות ועולה אל עתיק הימים. וכל הדברים של עתיק הימים, דברי חכמה הם בסודות סתומים עליונים. ואותו הדבר הסתום של חכמה שהתחדש כאן, כשהוא עולה, מתחבר עם אותם הדברים של עתיק הימים, ועולה ויורד עמהם ונכנס בשמונה עשר עולמות גנוזים ש"עין לא ראתה אלהים זולתך". יוצאים משם ומשוטטים והולכים מלאים ושלמים ומזדמנים לפני עתיק הימים.

באותה השעה מריח עתיק הימים את אותו המילה, וזה נוח לפניו מן הכל. נוטל את אותו הדבר, ומעטר אותו בשלש מאות ושבעים אלף עטרות. אותו הדבר טס ועולה ויורד, ונעשה רקיע אחד. וכן כל דבר ודבר של חכמה נעשים רקיעים עומדים בקיום שלם לפני עתיק הימים. והוא קורא להם שמים חדשים, שמים מחודשים, סתומים של סודות חכמה העליונה.

וכל אותם יתר דברי התורה שמתחדשים, עומדים לפני

רבי חייא ובכא ואמר זכאה חולקהון דצדיקייא בההוא עלמא וזכאה חולקיה דבר יוחאי דזכה לכך עליה כתיב (משלי ח כא) להנחיל אוהבי יש ואוצרותיהם אמלא:

בראשית רבי שמעון פתח (ישעיה נא טז) ואשים דברי בפין כמה אית ליה לבר נש לאשתדלא באורייתא^א יממא וליליא בגין דקב"ה ציית לקלהון^ב דאינון דמתעסקי באורייתא ובכל מלה דאתחדש באורייתא^א על ידא דההוא דאשתדל באורייתא עביד רקיעא חדא:

תנן בההיא שעתא דמלה דאורייתא אתחדשת מפומיה דבר נשי^א ההיא מלה סלקא ואתעתדת קמיה דקב"ה^ב וקב"ה נטיל לההיא מלה^א ונשיק לה^ב ועטרין^ג לה בשבעין עטרין^ד גליפין^ה ומחקקין^ו ומלה דחכמתא^ז דאתחדשא^ח סלקא ויתבא על רישא דצדיק חי עלמין^ט וטסא מתמן ושטא בשבעין אלף עלמין^י וסליקת^{יא} לגבי עתיק יומין^{יב} וכל מלין דעתיק יומין מלין דחכמתא אינון^{יג} ברזין סתימין עלאין^{יד} וההיא מלה סתימא דחכמתא דאתחדשת הכא כד סלקא אתחברת באינון מלין דעתיק יומין^{טו} וסלקא ונחתא בהדיהו ועאלת בתמניסר עלמין גניזין^{טז} דעין לא ראתה אלהים זולתך^{יז} (שם סד ג) נפקי^{יח} מתמן ושטן ואתיין מליאן ושלמין^{יט} ואתעדו^כ קמי עתיק יומין^{כא}:

בההיא שעתא ארח^א עתיק יומין בההיא^ב מלה וניחא קמיה מכלא נטיל לההיא מלה ואעטר לה^ג בתלת מאה^ד ושבעין אלף עטרין^ה ההיא מלה טסת וסלקא ונחתא^ו ואתעבידא רקיעא חדא וכן כל מלה ומלה^ז דחכמתא אתעבדין רקיעין קיימין בקיומא שלים קמי עתיק יומין והוא קרי לון שמים חדשים^ח שמים מחודשים סתימין דרזין דחכמתא עלאה^ט:

וכל אינון (אלין) שאר מלין^א דאורייתא דמתחדשין קיימין קמי

מאיר הזהר

1. **א.** כי מחכמה נתנו לה סתימין פין] סוד שלו הסתום (רמ"ו). **ב.** היינו סודות גדולים ועלמים יותר מדרושי א"א (מ"מ). **ג.** פ"י מתחברת עמהם ונוטלת הארה מהם (מ"מ). **ד.** ח"י עולמות שצבינה (רמ"ו). הוא סוד פנימיות יסוד עתיק (רמ"ו). פ"י נכנסה ציבור דאימא, שנק' ח"י, לעורר מין (מ"מ). **ה.** הוא סוד מו"ס המלצשת לגבורה דעתיק, המתוארת בשם אלהים (רמ"ו). **ו.** צבינה לצד, ופ"י שמוזוגת חכמה צבינה (רמ"ו). **ז.** ציבור אור היסוד (רמ"ו). **ח.** ציבורה (רמ"ו). **ט.** כתר שיספיע עליהם שפע אור (רמ"ו). פ"י אס חסר איזה דבר לאותו חידוש, הקצ"ה משלימו (מ"מ). **י.** ידוע שסוד החוטם הוא שם ס"ג כמספרו, ודרך צו עולים האורות עד הדעת שהוא סוד המנח [ע"י לש"ו כללים ח"א מח ע"ד] (רמ"ו). פ"י הפעורות העולה אליו (מ"מ). **יא.** צבינה זו (רמ"ו). צהאי (דפ"ו). **יב.** שמוות יד (הערת הזוהר). **יג.** ג"ר (רמ"ו). **יד.** ז"ת (רמ"ו). **טו.** כי אין מציאות כלי נעשים אס לא ע"י עליה וירידה (רמ"ו). **טז.** פ"י שצבל חידוש נעשה רקיע שלם, ולא שהוא רקיע א', אלא שצבל פעם נוסף חידוש לז"א, שאינו כן אלא שצבל פעם נעשה רקיע חדש (רמ"ו). **טז.** הם הפשטים שצמלכות (רמ"ו). **יז.** דהיינו שעל ידי לימודו הוא מקיים ומתקן את אותן הגילויים למעלה, ולכן גדול הוא החיוב לעסוק בחכמת האמת (הקדו"ש ז ע"ג). **יח.** של נגלה.

כא. לחדש חידושי תורה (רמ"ו). **כב.** ע"י לקמן נ ע"צ וקנא ע"א. **כג.** משמע דוקא כשמחדש זה ולא כשעוסק בשכר נחחדש (נ"א). **כד.** פ"י שצריך להוציא מהפה ולא די בהרהור (רמ"ו). **כה.** מלכות לפני ת"ת (רמ"ו). לפני ה' הוא צחי' המלכות, ופ"י שעולה זה החידוש ציבור מין למלכות, וקצ"ה שהוא ז"א נטיל ההיא וכו' (מ"מ). **כז.** פ"י פסוק (רמ"ו). **כח.** ממשין עליה הארה מווגו נשיקין וכו' מאיר לה מן ג"ר שנקראים נשיקין (מ"מ). **כט.** מנד צת שצע כלולה מעשר (ול"ג שצבעין עטרין גליפין ומחקקין הם הו' חסדים כל ז' כלול מ"י עולים משצעים וכן הו' גבורות ונקרא שצבעין עטרין כי הם נמשכים מעטרות דא"ו והחסדים נקרא גליפין ציבור יסוד צולט, ומחקקין נקרא גבורות, שהם מחקקת היסוד דנוקבא (רמ"ו). מאירים לה מו"ס דז"א, וכו' נמנא שמקבלת הארה מ"י ספירות כולם (מ"מ). **לא.** מנד אבא (מ"מ). **לב.** מנד אמא (מ"מ). **לג.** פ"י דרוש והקדמה בחכמה (רמ"ו). **לד.** פ"י כשמחדש על דרך הסוד - א"ס (נ"א, מ"מ). **לה.** פ"י החידוש של הפשט, עולה קמי קצ"ה שהיא המלכות. אצל חידוש של הסוד סלקא ויתבא ברישא דצדיק, שהיא עטרת היסוד דז"א (מ"מ). **לו.** הם ז' קצוות הנקראים שצעים (רמ"ו). הם ז' קצוות דא"א (מ"מ). **לז.** מעלה מין (מ"מ). **לח.** צבינה עילאה (רמ"ו). עתיק יומין הוא צחי' ז"ת דעתיק והמה ז' ת"ג דא"א (ע"מ שער א"א פרק

תרגום

ספר הזהר

הקדוש ברוך הוא, ועולים ונעשים ארצות החיים, ויורדים ומתעטרים לארץ אחת, ומתחדש ונעשה הכל ארץ חדשה מאותו הדבר שהתחדש בתורה. ועל זה כתוב "כי כאשר השמים החדשים והארץ החדשה אשר אני עושה עומדים לפני וגו'". עשיתי לא כתוב, אלא "עושה", שעושה תמיד מאותם החדשים והסודות של התורה. ועל זה כתוב "ואשים דברי בפיך ובצל ידי כסיתך לנטוע שמים וליסוד ארץ", השמים לא כתוב אלא "שמים".

אמר רבי אלעזר, מה זה "ובצל ידי כסיתך". אמר לו, בשעה שנמסרה התורה למשה, באו כמה רבואות של מלאכים עליונים לשרוף אותו בשלהבת פיהם, עד שכסה עליו הקדוש ברוך הוא. וכעת שהדיבור הזה עולה ומתעטר ועומד לפני הקדוש ברוך הוא, הוא מכסה על אותו הדיבור, ומכסה על אותו האדם שלא יוכר אליהם אלא הקדוש ברוך הוא, ולא יקנאו לו, עד שנעשה מהדיבור ההוא שמים חדשים וארץ חדשה. זהו שכתוב "ובצל ידי כסיתך לנטוע שמים וליסוד ארץ". מכאן שכל דיבור שסתום מן העין עולה לתועלת עליונה. זהו שכתוב "ובצל ידי כסיתך".

ולמה מתכסה ונעלם מן העין, בשביל תועלת עליונה. זהו שכתוב "לנטוע שמים וליסוד ארץ" כמו שאמרנו. "ולאמר לציון עמי אתה", "ולאמר", לאותם השערים והדברים המצויינים אלו על אלו. "עמי אתה", אל תקרי עמי אתה אלא עמי אתה, להיות שותף עמי. מה אני בדיבור שלי עשיתי שמים וארץ, כמו שנאמר "בדבר ה' שמים נעשו", כך גם אתה. אשרי אותם שעוסקים בתורה.

ואם תאמר שדיבור של כל אדם שלא יודע עושה כך, בא וראה, אותו שאין דרכו בסודות התורה ומחדש דברים שאינו יודע על בורים כראוי, אותו הדיבור עולה, ויוצא כלפי אותו הדיבור "איש תהפוכות לשון שקר" מתוך נקב התהום הגדול, ומדלג חמש מאות פרסאות לקבל את אותו הדיבור. ונוטל אותו, והולך עם אותו הדיבור לתוך הנקב שלו, ועושה בו רקיע של שוא שנקרא תהו. וטס באותו הרקיע אותו

קב"ה וסלקין ואתעבידו ארצות החיים ונחתין ומתעטרין לגבי ארץ חדש ואתחדש ואתעביד כלא ארץ חדשה² מההיא מלה דאתחדש | באורייתא | (דאורייתא) ועל דא כתיב (ישעיה סו כב) כי כאשר השמים החדשים והארץ החדשה אשר אני עושה עומדים לפני וגו' עשיתי לא כתיב אלא עושה דעביד תדיר מאינן חדושיך ורזין דאורייתא ועל דא כתיב (שם נא טז) ואשים דברי בפיך ובצל ידי כסיתך לנטוע שמים וליסוד ארץ השמים לא כתיב אלא שמים:

אמר רבי אלעזר מהו ובצל ידי כסיתך אמר ליה בשעתא דאתמסר אורייתא למשה אתו כמה רבוא דמלאכי עלאין לאוקדא ליה בשלהובא דפומהון עד דחפא עליה קב"ה³ והשתא דהאי מלה סלקא [ואתעטרק] (ואתערק) וקיימא קמי קב"ה איהו חפי על ההיא מלה וכסי על ההוא בר נש דלא [ישתמודע] (אשתמודע) לגבייהו | אלא קב"ה | ולא יקנאון לגביהו⁴ עד דאתעביד מההיא מלה שמים חדשים וארץ חדשה⁵ הה"ד (שם) ובצל ידי כסיתך לנטוע שמים וליסוד ארץ מכאן דכל מלה דסתים מעינא סלקא לתועלתא עלאה הה"ד ובצל ידי כסיתך⁶:

ואמאי (מאן) אתחפי ואתכסי מעינא בגין לתועלתא עלאה הה"ד לנטוע שמים וליסוד ארץ כמה דאתמר ולאמר לציון עמי אתה ולאמר לאינן תרעין ומלין דמצויינין⁷ אלין על אלין עמי אתה אל תקרי עמי אתה אלא עמי אתה למהוי שותפא עמי מה אנא במלולא דילי עבדית שמים וארץ⁸ [כמה דאת אמר (תהלים לג ו) בדבר יהו"ה שמים נעשו אוף הכי] את זכאין אינן דמשתדלי באורייתא:

ואי תימא דמלה דכל בר נש דלא ידע עביד דא תא חזי ההוא דלאו (אורחי אורייתא וחדש מלין דלא ידע על בורייהון כדקא יאות ההיא מלה סלקא ונפיק לגבה ההיא מלה איש תהפוכות) [אורחיה⁹ ברזין דאורייתא וחדש מלין דלא ידע על בורייהון כדקא יאות ההיא מלה סלקא ונפיק לגבי ההיא מלה ואשתתף ביה (נ"א איש תהפוכות)¹⁰] (משלי טז כח) לשון שקר¹¹ מגו נוקבא דתהומא רבא ודלג חמש מאה פרסי¹² לקבלא לההיא מלה ונטיל לה ואזיל בההיא מלה לגו נוקביה ועביד בה רקיעא דשוא¹³ דאקרי תהו וטס בההוא

מאיר הזהר

¹ "מלין דמצויינין" הם המידושים ענמס (מ"מ), כמ"ש (זכרות ח ע"א) אהב ה' שערי ציון, שערים המצויינין בהלכה (יהל אור). י. בחיקון ית דף לה ע"ב (הערת הזוהר). יא. עי' צנהגר"א על תו"מ מח ע"א ז"ל, מכל הנל נעשה שמים וארץ בין צטנ' דקדושה וכו' וכן צט"א. עי' פת"ש פנימיות וחילוניות פרק טו. יב. יתרו פו ע"א (הערת הזוהר). יג. זכר דקלי' (רס"ו). יד. היפך של לשון למודים שהוא דרגא דיסוד (יהל אור). טז. הם ת"ק שנה שצטמאל שהס כנגד ת"ק של עץ החיים (רס"ו). אפשר לפי שיוגן מפסולת של ה' גבורות שס ת"ק (מ"מ). עי' פרשת שמות א ע"א, זכר אילנא דא וכו' וכן זה לעומת זה וכו' (יהל אור). יז. יסוד עמאל (רס"ו). כ. צע"ס היינו רמז לנטוע שמים

א. כי דרש הכתוב במלכות שמפרש הכתוב צט"מ (רס"ו). ב. ולא הרבה ארצות כמו בסודות (רס"ו). ג. עי' לקמן ח ע"א למלשי בצארייתא. ד. כמ"ש, פרשו עליו ענו, ואמר רבי מנחם מלמד שפירש שדי מזיו שכינתו וענו עליו (סוכה ה ע"א). ונגד אלו צ' דברים אמר "חפי על כו", ו"כסי על כו" (יהל אור). ו. שאז מימי משה רבינו ע"ה, הוכן אור מקיף האמור לחפות על המידוש ועל המ"ס המחדש, שלא יתקנאו בו (רמ"ו). ז. פי' בעוד שהדבר עולה שלא יקטרגו ולא יצללו השמחה וימנעו השמים הקצ"ה מכסה עליו (רס"ו). ח. פי' הוא מכוסה עד שיהיה ש"ע (רס"ו). ט. עי' יהל אור. י. "מרעין" פי' הקדמות שמקדים החכם, שהם כמו שערים לפתוח בהם הענין.

הקדמת ספר הזהר

דף ה ע"א²

ספר הזהר

תרגום

איש תהפוכות ששת אלפים פרסאות בפעם אחת. וכיון שהרקיע הזה של שוא עומד, מיד יוצאת אשת זנונים ומתחזקת באותו הרקיע של שוא (נ"א היא, ונ"א ואיש תהפוכות) ומשתתפת עמו, ומשם יוצאת והורגת כמה אלפים ורבבות, משום שכאשר היא עומדת ברקיע ההוא, יש לה רשות ויכולת להיות טסה את כל העולם ברגע אחד. ועל זה כתוב "הוי מושכי העוון בחבלי השוא", "העוון" זה הזכר. "וכעבות העגלה חטאה", מיהי ה"חטאה", זו הנקבה שנקראת "חטאה". הוא מושך את אותו שנקרא עון באותם חבלי השוא, ואחר כך "כעבות העגלה חטאה", את אותה הנקבה שנקראת חטאה, ששם התגברה להיות טסה להרוג בני אדם. ועל זה "כי רבים חללים הפילה", מי הפילה, זו אותה החטאה שהורגת בני אדם.

מי גרם את זה, תלמיד החכם שלא הגיע להוראה ומורה, הרחמן יצלנו. אמר רבי שמעון לחברים, בבקשה מכם שלא תוציאו מפיכם דבר תורה שלא ידעתם ולא שמעתם מעץ גדול כראוי, כדי שלא תהיו גורמים לאותה החטאה להרוג המוני בני אדם לחינם. פתחו כולם ואמרו, הרחמן יצלנו, הרחמן יצלנו.

בא וראה, הקב"ה ברא את העולם בתורה, והנה ביארוה שכתוב "ואהיה אצלו אמון ואהיה שעשועים יום יום". והוא התבונן בה פעם ושתיים ושלוש וארבע פעמים, ואחר כך אמר אותם, ואחר כך עשה בה מעשה, ללמד את בני אדם שלא יבאו לטעות בה, כמו שנאמר "אז ראה ויספרה הכינה וגם חקרה ויאמר לאדם". וכנגד ארבע פעמים ההם שכתוב "אז ראה" "ויספרה" "הכינה" "וגם חקרה", ברא הקדוש ברוך הוא את מה שברא. וטרם שהוציא את המעשה שלו, הכניס בראשונה ארבע תיבות, שכתוב "ב'ראשית ב'רא א'להים א'ת", הנה ארבע, ואחר כך "השמים", הם כנגד ארבע הפעמים שהתבונן הקדוש ברוך הוא בתורה טרם יוציא את מעשהו למלאכתו.

רבי אלעזר היה הולך לראות את רבי יוסי ברבי שמעון בן לקוניא חמיו,

רקיעא ההוא איש תהפוכות שיתא אלפי פרסי¹ בזמנא חדא: **כיון** דהאי רקיעא דשוא² קאים נפקת מידי³ אשת זנונים⁴ ואתקיף⁵ בההוא רקיעא דשוא⁶ ואיש תהפוכות ואשתתפת ביה⁷ (ואשתתפת בה)⁸ ומתמן נפקת וקטלת כמה אלפין ורבון⁹ בגין דכד קיימת בההוא רקיעא אית להו רשו ויכלתא למהוי טס כל עלמא ברגעא חדא¹⁰ ועל דא כתיב (ישעיה ה יח) הוי מושכי העון בחבלי השוא¹¹ העון דא דכורא וכעבות העגלה חטאה מאן חטאה דא נוקבא דאקרי חטאה [איהו משיך ההוא דאקרי עון באינון חבלי |ה|שוא ולבתר [ו]כעבות העגלה חטאה לההיא נוקבא דאקרי חטאה] דתמן אתתקפת למהוי טס לקטלא בני [נשא] (שוא) ועל דא (משלי ז כו) כי רבים חללים הפילה¹² מאן הפילה דא ההיא חטאה דקטלת בני נשא:

מאן גרים דא תלמיד חכם דלא מטי להוראה ומורה רחמנא לשזבן א"ר שמעון להבריאי¹³ במטותא מנייכו דלא תפקון מפומייכו מלה דאורייתא¹⁴ דלא ידעתין ולא שמעתין מאלנא רברבא [כדקא יאות] בגין דלא תהוון גרמין לההוא חטאה לקטלא אכלוסינ דבני נשא למגנא פתחו כלהון |ואמרו| (ואמרינן) רחמנא לשזבן רחמנא לשזבן¹⁵:

תא חזי באורייתא¹⁶ ברא קב"ה עלמא¹⁷ והא אוקמוה¹⁸ דכתיב (שם ח ל) ואהיה אצלו אמון ואהיה שעשועים יום יום ואיהו אסתכל בה זמנא ותריין ותלתא וארבע זמנין ולבתר [אמר לון ולבתר] עביד |בה| (ביה) עבידתא לאולפא לבני נשא דלא ייתון למטעי בה כמה דאת אמר (איוב כח כז) אז ראה ויספרה הכינה וגם חקרה ויאמר לאדם ולקביל ארבע זמנין אינון דכתיב אז ראה ויספרה הכינה וגם חקרה ברא קב"ה מה דברא ועד לא אפיק עבידתיה אעיל ארבע תבין בקדמיתא דכתיב (בראשית א א) ב'ראשית ב'רא א'להים א'ת הא ארבע ולבתר השמים¹⁹ אינון לקביל ארבע זמנין דאסתכל קב"ה באורייתא עד לא יפיק עבידתיה לאומנותיה:

רבי אלעזר הוה אזיל למחמי לרבי יוסי ברבי שמעון בן לקוניא חמיו

מאיר הזהר

כ. חזלי השוא הם נ"ה הטמאים תריין ציעין דטומאה שמסבצין משך השוא לנקבה הנקרא חטאה (רמ"ו). **כא.** כמ"ש (סוטה כב ע"א): זה תלמיד שלא הגיע להוראה ומורה (יהל אור). **כב.** ע"י זוהר הרקיע. **כג.** אפילו כינייס והקדמות ודכות' כמ"ש אללנו על ענין לא שם עם (רמ"ו). יתרו פו ע"א (הערות זוהר). **כד.** ע"י אריכות זיהל אור. **כה.** חכמה (רמ"ו). **כז.** זינה (רמ"ו). **כח.** ח"צ קסא ע"א ופ' תולדות קלד ע"א וע"צ (לש"ו). **כט.** כמ"ש בס"י (פרק א משנה ט) עשר ספירות זלימה, אחת רוח אלקים חיים, וכו'. (משנה י) שמים רוח מרוח וכו', (משנה יא) שלש, מים מרוח וכו', (משנה יב) ארבע אש ממים, וכו'. והוא כמ"צ דעת. ואח"כ ו"ק, שקודם הכל צמחצבה עד השמים, ו"ק, והנגלות. כן האדם נרין להתצונן ד' פעמים צמחצבה, ואח"כ לצנות צדצורו השמים (יהל אור).

ויליסוד ארץ ר"ת לשוא. א"ס (נ"א). ע"י זוהר הרקיע, וע"י פת"ש נתיב הקליפות והמרכבה הטמאה פרק ב', שדבר זה נעשה גם צלימוד חכמות חילוניות. יס. פי' הם ה"ס טמאות כלולות ציסוד טמא (רמ"ו). נגד ו"ק שלו, כי ס"מ עיקרו הם ו"ק אלף שצמטא אדה"ד נשלמו לו עשרה כלים (מ"מ). נגד הרקיע דקדושה שהוא ו' זעירא (יהל אור). יט. יסוד טמא מתעורר לזיווג (רמ"ו). כ. פקודי ער"ה (רמ - דפ"ק] (הערות זוהר). כא. לילית (רמ"ו). כב. פי' מקבלת שפע מיסוד הטמא (רמ"ו). כג. "נ"א היא" נוסף צדפ"ו. כד. ומזווגת עמה (רמ"ו). נגד היסוד דקדושה שהוא מחצר זו"ג. נגד ז"א הוא חמשה חומשי תורה, ח"ק פרסה. ונגד נוק' ש"ס שיתא אלפי פרסה, שבה שיתא אלפי פרסה הוי עלמא (יהל אור). כה. צעוונס של כל א' אצל צריכים הזיווג עם היסוד כדי שיהיה שם העלם צפעס אחת (רמ"ו). כו. צשעת המגפה צאחת (רמ"ו). ע"י צרכות ד ע"צ.

תרגום

ספר הזהר

ורבי אבא היה עמו, ואיש אחד היה מחמר אחריהם. אמר רבי אבא, נפתח פתחים של תורה, שהרי השעה והזמן הוא לתקן בדרךנו. פתח רבי אלעזר ואמר, "את שבתותי תשמורו", בא וראה, בששה ימים ברא הקדוש ברוך הוא את העולם, וכל יום ויום גילה את מעשיו, ונתן כחו ביום ההוא. מתי גילה את מעשיו ונתן כחו, ביום הרביעי, משום שאותם שלשת הימים הראשונים כולם היו סתומים ולא התגלו. כיון שבא היום הרביעי, הוציא את המעשה והכח של כולם, שהרי אש ומים ורוח, אף על גב שהם שלשה יסודות עליונים, כולם תלויים, ולא התגלה המעשה שלהם עד שהארץ גילתה אותם, ואז נודעה האומנות של כל אחד מהם.

ואם תאמר, הרי ביום השלישי היה, שכתוב "תדשא הארץ דשא", וכתוב "ותוצא הארץ". אלא זה אף על גב שכתוב ביום השלישי, היה ברביעי, ונכלל ביום השלישי, [כדי] שיהיו אחד בלי פירוד. ואחר כך היום הרביעי התגלה מעשהו להוציא אומן לאומנותו של כל אחד ואחד, משום שהיום הרביעי הוא הרגל הרביעית של הכסא העליון. וכל מעשיהם של כולם, בין הימים הראשונים ובין הימים האחרונים, היו תלויים ביום השבת. זהו שכתוב "ויכל אלהים ביום השביעי", זו השבת, וזו היא הרגל הרביעית של הכסא. ואם תאמר, אם כך מה זה "את שבתותי תשמורו" פעמיים, אלא שבת של ערב שבת והשבת של היום ממש, אין להם פירוד.

אמר [להם] אותו סוחר שהיה מחמר אחריהם, ומה זה "ומקדשי תיראו". אמר לו, זה קדושת השבת. אמר לו, ומה זה קדושת השבת. אמר לו, זה הקדושה שנמשכת עליו מלמעלה. אמר לו, אם כך, עשית שהשבת אינה קודש, אלא קדושה ששורה עליו מלמעלה. אמר רבי אבא, וכך זה, [שכתוב] "וקראת לשבת עונג לקדוש ה' מכובד". הזכיר שבת לבד וקדוש ה' לבד.

אמר לו, אם כך, מה זה קדוש ה', אמר לו, הקדושה שיורדת מלמעלה ושורה עליו. אמר לו, אם הקדושה שנמשכת מלמעלה נקראת מכובד, נראה ששבת אינו מכובד, וכתוב "וכבדתו". אמר רבי אלעזר

ורבי אבא בהדיה והוה טעין חד גברא אבתייהו (ו)א"ר אבא נפתח פתחין דאורייתא דהא שעתא ועדנא הוא [לאתתקנא] (לאתקנא) בארחן פתח רבי אלעזר ואמר (ויקרא יט ל) את שבתותי תשמורו תא חזי בשית יומין⁶ ברא קב"ה עלמא וכל יומא ויומא גלי עבידתיה⁷ ויהב חיליה בההוא יומא אימתי גלי עבידתיה ויהב חיליה ביומא רביעאה⁸ בגין דאינון תלת יומין קדמאין כולהו הוו סתימין ולא אתגלו כיון דאתא יומא רביעאה אפיק עבידתא וחילא דכולהו דהא אשא ומיא ורוחא⁹ אע"ג דאינון תלת יסודין עלאין¹⁰ כלהו תליין ולא אתגלי עבידתא דלהון עד דארעא גלי לון כדין אתידע אומנות דכל חד מנייהו:

ואי תימא הא ביומא תליתאה הוה דכתיב (בראשית א יא) תדשא הארץ דשא וכתוב (שם יב) ותוצא הארץ אלא האי אע"ג דכתיב ביומא תליתאה רביעאה הוה ואתכליל ביומא תליתאה למהוי חד בלא פרודא¹¹ ולבתר יומא רביעאה אתגלי¹² עבידתיה לאפקא אומנא לאומנותיה דכל חד וחד בגין דיומא רביעאה איהו (כלא רביעאה דכרסא עלאה וכל עבידתיהו דכלהו) [רגלא רביעאה דכרסא עלאה וכל עבידתיה כלהו] בין יומין קדמאין ובין יומין בתראין הוו תליין ביומא דשבתא הה"ד (בראשית ב ב) ויכל אלהים ביום השביעי דא שבת ודא הוא רגלא רביעאה דכרסא ויא תימא אי הכי מהו (ויקרא יט ל) את שבתותי תשמורו תרין אלא שבת¹³ דמעלי שבתא¹⁴ ושבתא דיומא¹⁵ ממש לית לון פרודא¹⁶:

אמר ההוא טייעא דהוה טעין בתרייהו¹⁷ ומהו ומקדשי תיראו אמר ליה דא קדושה דשבת [א"ל] ומהו קדושה דשבת¹⁸ א"ל דא קדושה דאתמשכא מלעילא¹⁹ [א"ל] אי הכי עבידת לשבת דלאו איהו קדש אלא קדושה דשריא עלוי מלעילא אמר רבי אבא והכי הוא (ישעיה נח יג) וקראת לשבת עונג לקדוש יהו"ה מכבד אדכר שבת לחוד וקדוש יהו"ה לחוד:

אמר ליה אי הכי מאן קדוש יהו"ה א"ל קדושה דנחתא מלעילא ושריא עליה אמר ליה אי קדושה דאתמשכא מלעילא אקרי מכובד אתחזי דשבת לאו איהו מכובד וכתוב (שם) וכבדתו אמר רבי אלעזר לרבי אבא אנח להאי גברא

מאיר הזהר

הוא ד' ו', ועי' מיקו"ו ריש תיקון כ"א. ט. ר"ל זג' ימים האחרונים (יהל אור). י. ר"ל דג"מ, שנה"י הוא מרכבתא תמאה, כמ"ש בתיקו"ו א' ע"ב, ועי' ז"ח לא ע"ד (יהל אור). יא. תרומה קלה ע"ב (הערת הזהר). יב. מלכות (רמ"ו). יג. ת"ת (רמ"ו). יד. פי כי עיקר עליית הנוק' הוא צליל שבת, ועיקר עליית הדכורא הוא ציוס שבת, ושניהם נקראים שבת (מ"מ). טו. פי סוחר שהיה נוסע אחריהם (ד"א). טז. פי מלכות שבתא שבת (רמ"ו). יז. המוחין הגמשיין לזו"ן, וכתוב וכבדתו, משמע דמשבת עלמו קאי (רמ"ו). יח. הם המוחין הגמשיים לזו"ן צעלותם למעלה, כי גם שם נמשכים להם מוחין מאו"א שעלו מעלה מעלה גם הם (מ"מ). ר"ל חכמה עלאה, שהוא קדוש, ו"ש למטה "לקדוש ה' מכובד" שכבוד ג"כ בחכמה (יהל אור).

א. ו"ק ממש (רמ"ו). ב. כל ספירה של היום שלה (רמ"ו). עי' שעה"כ יג ע"ב צענין אמירת אנא צכמ. ג. פי הוא המלכות הנקרא אדריכל והיא יוס ד' מדריגה ד' תחת חג"מ (רמ"ו). ד. עי' יהל אור. ה. שנה"י הן תלת יסודין תמאין, כמ"ש בסי' (יהל אור). ו. פי ואם לא יאלה עדיין המלכות אף נתגלו פעלי הארץ (רמ"ו). ז. צוה יוצן הפסוק כי טוב ציוס ג', כשהי' דיוק ת"ת במלכות, וא"כ כשיאל יוס ג', הוה כאלו נפק יוס ד' כהדיא שהרי היא דיוקה עמו (רמ"ו). ח. נודע מ"ש בתיקו"ו (ה ע"א) ואיהי רביעאה ושביעאה, פי המלכות שהיא עומדת אחורי הת"ת היא רביעאה, כשמחילים מהתקד ה' ג' מדות, והיא רביעית אליהם אחורי הת"ת. ולפי שהיא כלולה עמו, מה שכח ציוס ג', כאלו הוה כחוצ צה (מ"מ). עי' שעה"כ ס ע"ג: יוס השבת

הקדמת ספר הזהר

דף ה ע"ב²

ספר הזהר

תרגום

לרבי אבא, הנח לו לאיש הזה, שדבר [חדש] של חכמה יש בו שאנו לא יודעים בו. אמרו לו, אמור אתה.

דמלה (חדתא) | דחכמתא | אית ביה דאנן לא ידענא בה אמרו ליה אימא אנת:

פתח ואמר, "את שבתותי", "את" לרבות תחום שבת שהוא אלפיים אמות לכל צד, ולכן ריבה "את", "שבתותי", (וז) שבת העליונה ושבת התחתונה, שהן שתיים כלולות יחד וסתומות יחד. נשארה שבת אחרת שלא נזכרה והיתה בבושה. אמרה לפניו, רבונו של עולם, מיום שעשית אותי נקראתי שבת, והיום אינו בלי לילה. אמר לה, בִּיתִי, אַת שבת, ושבת קראתי לך, אבל הריני מעטר אותך בעטרה יותר עליונה. העביר כרוז ואמר "מקדשי תיראו". וזו שבת של ערב שבת שהיא יראה, ושורה בה יראה. ומי הוא שהקדוש ברוך הוא כללו ואמר אני ה'.

פתח ואמר (ויקרא יט ל) את שבתותי את לאסגאה תחום שבת דאיהו (אלפין אמין בכל סטריין¹ ובג"כ אסגי את שבתותי דא שבת עלאה ודא שבת) [תרין אלפין אמין לכל סטרא דא שבת עלאה² ושבת] תתאה³ דאינון תרין כלילין כחדא⁴ וסתמיין כחדא⁵ אשתאר שבת אחרא⁶ דלא אדכר⁷ והוה בכסופא אמרה קמיה מארי דעלמא מיומא דעבדת לי שבת אתקרינא ויומא לאו איהו בלא ליליא אמר לה ברתי שבת אנת ושבת קרינא לך אבל הא אנא מעטר לך בעטרא עלאה יתיר⁸ אעבר כרוזא ואמר מקדשי תיראו ודא שבת דמעלי שבתא⁹ דאיהי יראה¹⁰ ושריא¹¹ בה יראה¹² ומאן איהו דקב"ה¹³ אכליל ואמר אני יהו"ה¹⁴:

ואני שמעתי מאבא שאמר כך, ודייק "את" לרבות תחום שבת. "שבתותי" זה העיגול והריבוע שבפנים, והם שנים, וכנגד אותם השנים יש שתי קדושות שיש לנו להזכיר, אחד ויכולו ואחד קידוש. ויכולו יש בו שלשים וחמש תיבות, ובקידוש שאנו מקדשים יש שלשים וחמש תיבות, והכל עולה לשבעים שמות שהקדוש ברוך הוא וכנסת ישראל מתעטרים בהם. ומשום שהעגול והריבוע הזה הם שבתותי, שניהם כלולים בשמור, שכתוב "תשמורו". שהרי השבת העליונה כאן לא נכללה ב"שמור" אלא ב"זכור", שהרי המלך העליון סתום ב"זכור", ועל זה נקרא מלך שהשלום שלו. והשלום שלו הוא "זכור".

ואנא שמענא מאבא דאמר הכי ודייק¹⁵ את לאסגאה¹⁶ תחום שבת שבתותי דא עגולא ורבוועא דלגול¹⁷ ואינון תרין ולקביל אינון תרין אית תרי קדושותי דאית לנא לאדכרא חד ויכוליה¹⁸ וחד קדושלי ויכלו אית ביה תלתין וחמשלי¹⁹ תבין ובקדושא דאנן מקדשין תלתין וחמשלי²⁰ תבין וסליק כלא לשבעין שמהן דקב"ה²¹ וכנסת ישראל אתעטר בהו ובגין דעגולא ורבוועא²² דא אינון שבתותי²³ כלילין תרוייהו בשמורי²⁴ דכתיב תשמורו [דהא] (דא) שבת עלאה²⁵ הכא לא אתכליל בשמור אלא בזכורי²⁶ דהא מלכא עלאה²⁷ בזכור אסתיים ועל דא אקרי מלכא²⁸ דשלמא דיליה ושלמא דיליה זכור איהו:

ועל כן אין מחלוקת למעלה, משום ששני שלומות למטה, אחד יעקב ואחד יוסף. ולכן כתוב פעמיים "שלום שלום לרחוק ולקרוב", "לרחוק" זה יעקב,

ועל דא לית מחלוקת לעילא²⁹ בגין דתרין שלומות לתתא חד יעקב³⁰ ב"מ וחד יוסף³¹ ובגין כך כתיב תרי זמני (ישעיה נז יט) שלום שלום לרחוק ולקרוב לרחוק דא יעקב

מאיר הזהר

נגד צינה, וקדושה דאנן מקדשין וממשיכין היא תצונה, שהיא נותנת מוחין וינקא לבנין (יהל אור). צראשית מו ע"ג (ד"א). **לו**. ובקדושה ג"כ ל"ה תבין וכו' צנוסא הקידוש שלנו כי צנו צמרת טעות (ד"א). **לט**. תקון כ"ד דף סח ע"א ותיקון מ"ז דף פו ע"א וגם צוקהל רו ע"ג וצ"מ צפ' פנחס ערה ע"ג ותמנא ר"ת ויכלו השמים והארץ ר"ת וה"ו (ד"א). **לז**. הם ע' אותיות דע"ג מ"ה ס"ג צ"ן קס"א קנ"א קמ"ג עולים ע' שמהן שהם האורות היורדים בשעת קידוש לזו"ן (רס"ו). שהן ע"ג שמות עם יוס הששי, שע"ג שמות הן ע' שמות וצ' הן כללם (יהל אור). **מ**. מלכות אות סמך, ות"ת עם קלוותיו ריבוע, רובע על עיגולא, והס ד' רוחות שבו, צ' דרועין וצ' ירכין ות"ת עילאה ויסוד תמאה הרי י"ג (רס"ו). **מא**. ת"ת (רס"ו). **מב**. כי יסוד שלו צת"ת נוק' הנקרא שמור (רס"ו). שזכור ושמור הן זו"ג, וכאן הן שצמות דשמור, אצל צינה דלעילא נכלל צזכור את יוס השבת שהוא יסוד (יהל אור). **מג**. צינה (רס"ו). **מד**. שיסוד דידה אסתיים צת"ת ו"א הנקרא זכור (רס"ו). **מה**. עי יהל אור. **מו**. צינה (רס"ו). ר"ל מלכא צינה, שלמא יסוד (יהל אור). **מז**. ר"ל בעולם הבא, דרגא דצינה, צתרין מתיבתיין, מתיבתיא עלאה נגד חג"ת ומתיבתיא תמאה נגד נה"י, כמ"ש צמו"ח (ו ע"ג), וצמתיבתיא עלאה יעקב עשה שלום וצתמאה יוסף (יהל אור). **מח**. יסוד עליון של הפרלוק, הנקרא יסוד דישראל זוטא, מסתיים צת"ת כללות הפרלוק, ות"ת נקרא יעקב (רס"ו). **מט**. יסוד התחמון (רס"ו).

יט. ויקהל רו ע"א (הערת הזוהר). עי יהל אור. **יט**. צינה (רס"ו). **כ**. ת"ת (רס"ו). עי יהל אור. **כא**. פי צסוד הד' שמוך ה' (רס"ו). **כב**. מלכות (רס"ו). צמוך זעיר הנקרא עלמא דאתכסייא לגביה כזכור דאתגלייא (רס"ו). **כג**. מלכות (רס"ו). פי שכינה (ד"א). יתרו זכ ע"א צר"מ (הערת הזוהר). מלכות שהיא ג"כ צבת כנ"ל (יהל אור). **כד**. שכל ו' ימי המעשה נאמר, ויהי ערב ויהי בקר, משא"כ ציום שבת שלא נאמר רק ציום השביעי (יהל אור). **כה**. ששבת הוא צעטרא דצינה, שמשם השבת, ואנא אעטר לך צעטרין דאצא שהוא קדש, כי צחכמה יסד ארץ ושמים צצבונה, וזהו ומקדשי (יהל אור). **כו**. מלכות (רס"ו). **כז**. שהמלכות נקראת יראה (יהל אור). **כח**. ושאר (יהל אור). **כט**. ר"ל נקודת חכמה צצמלכות, שהיא יראה, צקוד (אצות פ"ג מ"ו) אס אין יראה אין חכמה, שהן צ' יודיין, דשילוב צ' השמות חכמה שלמעלה וחכמת שלמה (יהל אור). **ל**. ת"ת (רס"ו). **לא**. מלכות ת"ת (רס"ו). שמלכות נקראת אני (יהל אור). **לב**. ויקהל רד ע"ג (ד"א). **לג**. מרכבת המשנה וסיומיה ואופניה צ' אלפים אמה לכל סטרא, כי גס צהס צריך לנהוג קדושה ואין להכניס צימי הקלי' וחול, תלילה וחס (רס"ו). ויקהל רו ע"א וצמנמת יהודה דף כד מציא ג"כ צשס התקונים תקון כ"ג וכ"ה ע"ש ותמנא פי מאמר זה (ד"א). ועי' שעה"כ סג ע"ג. **לד**. ויקהל רד ע"א (ד"א). רכט ע"א תמנה קפ ע"א ויקהל רה ע"א (הערת הזוהר), ועי' יהל אור. **לה**. ת"ת (רס"ו). תקונים תקון כ"ד (ד"א). **לו**. מלכות (רס"ו). ויכלו